Jaargang 110. Vrijdag, 6 Junij 1851. No. 45.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant wordt gratis aan de geabonneerden verzonden: *Kort verslag van de Handelingen der Staten Generaal*, inhoudende o. a. eene *tweede Redevoering van den heer* J. F. ZIJLKER, en een *Adres aan de Tweede Kamer van de goud- en zilversmeden in de Stad en Provincie Groningen en de provincie Drenthe.*

De MINISTER VAN FINANCIËN maakt bij deze de belanghebbenden opmerkzaam op de Wet van den 2den Mei 1851 (*Staatsblad* no. 25), waarbij tot de inwisseling der reeds verjaarde Muntbiljetten, daargesteld krachtens de wet van den 18den December 1845 (*Staatsblad* no. 90), een nieuwe termijn geopend is, welke termijn is ingegaan met den 2den dezer maand en zal eindigen met den 31sten December 1851.

Gedurende dezen termijn zullen de muntbiljetten, uitgegeven volgens de wet van 1845, nog ter inwisseling worden aangenomen bij de Nederlandsche Bank, en worden derhalve de bezitters van voorschrevene biljetten in hun belang aangemaand, om, door eene tijdige aanbieding van dat papier ten kantore van de Bank te *Amsterdam*, eene nieuwe, doch alsdan onherroepelijke verjaring hunner biljetten te voorkomen.

's GRAVENHAGE, 10 Mei 1851.

De Minister voornd.,
VAN BOSSE.

AANBESTEDING.

Op MAANDAG den 16den Junij 1851, des middags te 12 uur, in een der appartementen van het Provinciehuis te *Groningen*, zal, door den STAATSRAAD, COMMISSARIS DES KONINGS in de *Provincie Groningen*, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN, in het bijzijn van den HOOFD-INGENIEUR van den WATERSTAAT in het 1ste Distrikt, onder nadere approbatie, worden aanbesteed:

Het doen van eenige herstellingen aan de Zeeweringen wederzijds Delfzijl, *langs de oevers van Reide, en den Bierummerkwelder, in den jare* 1851.

Deze aanbesteding zal geschieden *bij enkele Inschrijving*.

Het Bestek, waarnaar de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve in het Provinciehuis te *Groningen*, ter lezing liggen: te *Groningen* in den Doelen, bij de Kasteleins VAN DER LAAN, EEKHOFF, wedw. BONTEKOE, TEN HAVE en de wedw. DE JONGE, alle aan de Groote Markt; voorts bij den Kastelein PLAAT, in het Blaauwe Paard; bij den Kastelein VISSER, in de Zon; bij den Kastelein HOLSHEIMER, op den hoek van het Ameland; in de Stads Herberg en in de Slingerij, buiten de Apoort; bij den Kastelein MIDDELKOSTER, bij de Ebbingepoort, en bij den Kastelein VAN WARTUM, in de Altena; te *Zoutkamp* bij den Kastelein KNOL; te *Warfhuizen* bij de wedw. ELINGA; te *Winsum* bij de wedw. WIERSEMA; te *Onderdendam* in het Gemeentehuis en in het Zijlvesterhuis; te *Bedum* bij de weduwe J. J. WEG; te *Appingedam* bij de Kasteleins EVERS, WIERSUM en HOUWING; te *Delfzijl* bij de Kasteleins TER STEEG, HAZENHOEK, HEMMES en de wedw. WEITS; te *ten Boer* in het Gemeentehuis; te *Termunterzijl* bij den Zijlwaarder; te *Martenshoek* bij de wedw. MEURS; te *Zuidbroek* bij den Kastelein MONKHORST; te *Winschoten* bij den Kastelein WISSEMAN; te *Nieuwe Schans* bij den Kastelein SMIT; te *Veendam* in het Gemeentehuis; te *Grijpskerk* bij den Kastelein DE BOER, en te *Zuidhorn* bij de wedw. OSSENTJUK.

De aanwijzing in *loco* zal plaats hebben Dingsdag den 10den Junij 1851; zullende voorts bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en bij den Ingenieur N. J. VAN DER LEE, te Groningen, nadere informatiën te bekomen zijn.

GRONINGEN, 31 Mei 1851.

De Staatsraad, Commissaris des Konings voornoemd
VAN LIMBURG STIRUM.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de BELASTINGSCHULDIGEN, dat de door den Heer STAATSRAAD, COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie *Groningen*, bij besluit van den 23sten Mei 1851, no. 7, gearresteerde en invorderbaar verklaarde 8ste, 9de, 10de en 11de SUPPLETOIRE KOHIEREN voor de BELASTING op het PERSONEEL, over het dienstjaar 18$\frac{50}{51}$, voor deze Gemeente, op heden aan den ONTVANGER der DIRECTE BELASTINGEN in deze Stad ter invordering zijn ter hand gesteld, en dat ieder verpligt is zijnen aanslag op den bij de Wet bepaalden voet te voldoen. Voorts worden de belanghebbenden herinnerd, dat, bijaldien zij mogten vermeenen bij hunnen aanslag bezwaard te zijn, zij hunne klagten deswege moeten indienen *binnen drie maanden na heden*, en dat die klagten, vrijgesteld van Zegel, moeten worden gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten, en kunnen worden bezorgd bij den Heer Controleur der Directe Belastingen te *Groningen*.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 3den Junij 1851.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen ter kennis van het Publiek, dat de gemeenschap over de **BRUG** voor de ***OOSTERPOORT***, wegens daaraan te doene HERSTELLINGEN, zal zijn **GESTREMD** van den **15den Junij** eerstkomende tot den **15den Augustus** daaraanvolgende.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen* den 24sten April 1851.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

De **COMMISSIE** van **ONDERWIJS** voor de Provincie *Groningen* vergadert op VRIJDAG den 20sten JUNIJ aanstaande, in het CONCERTHUIS te *Groningen*. Die zich dan willen laten examineren, moeten hunne GETUIGSCHRIFTEN van goed gedrag, een AFSCHRIFT van hunne Geboorteacte, alsmede de ACTE van een' vroeger verkregenen Rang, vóór den 12den dezer, franco inzenden bij den SCHOOLOPZIENER van hun District, of bij den ondergeteekende.

Vóór dien tijd zijn ook de BEWIJZEN van TOEGANG verkrijgbaar bij de SCHOOLOPZIENERS of den ondergeteekende, voor hen, die bij dit examen verlangen tegenwoordig te zijn.

GRONINGEN, 30 Mei 1851.

P. HOFSTEDE DE GROOT,
Fung. Secretaris.

NIEUWSTIJDINGEN.

PORTUGAL.

H. M. de Koningin van Portugal heeft bij dekreet van den 25sten Mei de Kamer van Afgevaardigden ontbonden en de Cortès tegen den 15den September bijeengeroepen, ten einde de Constitutie te herzien. Dit besluit wordt zeer ongunstig uitgelegd voor het koningschap en ook voor *Saldanha*, die, ofschoon thans als dictator het oppergezag oefenende, desniettemin gebukt gaat onder den demagogischen invloed der Progressisten, die alles omwerpen, doch niets opbouwen kunnen.

(Volgens de laatste berigten uit Portugal, was men daar beducht voor eene verstoring der openbare orde.)

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 1 Junij.

De plegtige onthulling van het standbeeld van *Frederik de Groote* heeft gisteren morgen plaats gehad, en zulks met een luister, waarvan de bewoners van Berlijn nog nimmer zijn getuigen geweest.

De groote parade, na de plegtige onthulling gehouden, leverde een heerlijk en trotsch schouwspel. De Koning was door een zeer groot aantal vreemde vorsten en prinsen en een zeer schitterenden staf omgeven. De algemeene illuminatie heeft mede niets te wenschen overgelaten. Vooral de gazverlichting van het standbeeld zelf trok de algemeene aandacht en wekte groote bewondering.

Het standbeeld zelf, door professor *Rauch* vervaardigd, is een meesterstuk, dat door weinig werken van die soort wordt geëvenaard. Trouwens niet minder dan elf jaren zijn aan de vervaardiging van dit monument besteed. Ongeveer alle bladen deelen daarvan afbeeldsels mede. De *Spenersche Zeitung* verscheen in gouddruk.

— Het ministerie van eeredienst in Saksen heeft openlijk zijne verwachting te kennen gegeven, dat de onderwijzers der jeugd, wier financiële toestand onlangs bij de wet op gunstiger voet werd gebragt, nu ook trouw en ijverig zullen zijn in de vervulling hunner pligten, en het herinnerde hun tevens, dat van staatswege een gestreng toezigt op het schoolwezen zal worden gehouden.

(Ook in Wurtemberg wordt thans het lot der onderwijzers meer ter harte genomen. Volgens gedane mededeeling in de kamer van afgevaardigden, heeft dat land 1668 onderwijzers die minder dan 300 fl. inkomen hebben. Een der leden wilde 300 fl. als minimum voor het onderwijzers-traktement stellen en daartoe het gouvernement 64,000 fl. aanwijzen. De regering zelve vroeg maar 30,000 fl.)

— Te Konstantinopel zijn, in eene ministeriële krisis, *Mehemet-Ali*-pacha, *Soliman*-pacha en *Mehemet*-pacha van het bestuur afgetreden. Tegen den 17den waren alle grootwaardigheids-bekleeders in het paleis van den grootvizier vergaderd, om mededeeling te ontvangen van de keizerlijke firman, waarbij de nieuwe ministers waren benoemd. De inhoud daarvan is nog niet bekend.

VAN DEN RIJN, 1 Junij.

De Pruissische dirigerende minister, de heer *v. Manteuffel*, is te Warschau door den Keizer van Rusland op de allerminzaamste wijze ontvangen. Bij zijn vertrek heeft Z. M. hem omarmd, en hem de orde van *Alexander Newski* verleend, als een blijk zijner bijzondere hoogachting.

Heden moeten de beide jonge Russische Grootvorsten, welke den Keizer naar Olmutz hebben vergezeld, te Berlijn aankomen. De Keizer is den 28sten te Olmutz aangekomen en door den Keizer van Oostenrijk aan de station van de ijzerbaan opgewacht.

Den 31sten Mei is de Keizer van Rusland langs den spoorweg naar Oldenberg vertrokken. — Daags te voren was den veldmaarschalken graaf *Radetzky*, prins *Windischgrätz* en graaf *Nugent* de eer wedervaren van een bezoek van den Keizer van Rusland te ontvangen. Over het geheel liet de Keizer geene gelegenheid voorbijgaan, om aan den grijzen *Radetzky* bewijzen van achting te geven.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 1 Junij.

Eindelijk heeft het Lagerhuis, in het laatste gedeelte der zitting van eergisteren, de discussiën ten einde gebragt over art. 1 van de wet op de kerkelijk-hierarchische geschillen. Bij dat artikel wordt eene boete van 100 p. st. bedreigd op het aanmatigen van eenigen geestelijken titel, voor zóó verre de sanctie der kroon ontbreekt. De debatten waren zeer levendig. Het artikel werd bestreden door de heeren *James Graham*, *Keogh* en *Moore O'Ferrall* als een maatregel van vervolging ingesteld tegen, als eene uitdaging gerigt tot 8 millioen inwoners van het vereenigde Koningrijk. De *Attorney-General* en lord *John Russell* hebben op nieuw de noodzakelijkheid van den maatregel betoogd, waarna het 1ste artikel men 244 tegen 62 stemmen werd aangenomen.

— Aanstaanden Zondag over 8 dagen (den 8sten Junij) zal de wel-eerw. heer *d'Aubigné*, Hervormd evangelie-dienaar te Genève, bekend door zijne *Histoire de la Réformation*, in Woburn Chapel de predikbeurt waarnemen.

Het verdient opmerking, dat dit waarschijnlijk de eerste keer is, dat een Hervormd leeraar predikt in eene Eng. Episcopale kerk, waar, in den regel, alleen door den bisschop aangestelde geestelijken de dienst waarnemen mogen.

— De tentoonstelling is eergisteren, zijnde de eerste dag van *ƒ* 1,50 entrée, door ongeveer dertigduizend personen bezocht. Des daags te voren bedroeg het getal bijna vijfenvijftigduizend personen. De koninklijke familie blijft getrouw het gebouw bezoeken, en stelt veel belang in het Eng. fabrikaat.

De heer *Thiers*, eergisteren binnen de hoofdstad aangekomen, heeft zich gisteren ochtend eenige uren in het gebouw der tentoonstelling opgehouden. De kleine Fransche diplomaat was het voorwerp van veler aandacht.

— Prins *Hendrik* der Nederlanden heeft eergisteren de tuighuizen, scheepstimmerwerven en andere militaire inrigtingen van Woolwich bezocht.

Van den 2den. Eergisteren is het gebouw der tentoonstelling door slechts 15,000 personen bezocht; onder de aanwezigen bemerkte men lord *J. Russell*, den kanselier der schatkist, den kardinaal *Wiseman*; enz. Tot en met Zaturdag heeft de bezigtiging der tentoonstelling 123,861 £ 16 sh. 6 p. opgebragt.

Men merkt heden een meer dan gewoon aantal Fransche bezoekers op. Gisteren schijnen er ongeveer drieduizend aangekomen te zijn.

FRANKRIJK.

PARIJS, 1 Junij.

De President der republiek is gisteren avond op reis gegaan, een groot aantal staatkundige mannen met zich voerende. De Parijzenaars van hunnen kant hebben heden gebruik gemaakt van den schoonen dag, om zich buiten de hoofdstad te verlustigen. Het is niet te verwonderen, dat er in dien staat van zaken weinig nieuws is.

De President heeft den nacht te Sens doorgebragt; heden morgen heeft hij te Tonnerre ontbeten, en is tegen den namiddag te 2 uur te Dyon aangekomen. Dezen avond moet hij aldaar de redevoering uitspreken, waarvan sinds eenige dagen zoo veel is gesproken. Op zijn' doortogt is de President overal met gejuich begroet.

(In de redevoering, door den President te Dyon in antwoord op den toast door den maire van die stad uitgebragt, zegt hij o. a., dat de blijken van sympathie hem door de bevolking van Yonne en Cote d'Or gegeven, getuigen, dat Frankrijk noch tot het oude regeringsstelsel wil terugkeeren, noch de proefneming verlangt van noodlottige en onuitvoerbare utopien, en omdat hij de natuurlijke vijand van beiden is, heeft het in hem vertrouwen. Indien zijne regering al die verbeteringen niet heeft tot stand gebragt, welke zij op het oog had, is dit toe te schrijven aan de manoeuvres der factien, die den goeden wil der vergaderingen en der regeringen, die het meest het algemeen welzijn beoogen, tegenwerken. Hij zegt gebruik te maken van deze gelegenheid om zijne meening bloot te leggen. Van alle zijden worden petitiën geteekend, om de herziening der constitutie te vragen. Hij wacht gerust die manifestatie des lands en de beslissing der Wetg. Verg. af. Welke de pligten ook zijn, welke het land hem oplegt, het zal hem steeds bereid vinden deszelfs wil te volgen.)

— De telegraaf-commissie, wier leden verschillende landen van Europa vertegenwoordigen, heeft alhier eene vergadering gehouden, en den grondslag gelegd van eene te sluiten overeenkomst aangaande de algemeene regeling van het telegraafwezen. Zij zal op den 20sten Junij e.k. weder bijeenkomen, ten einde nadere bepalingen vast te stellen.

— De luchtreizen zullen dit jaar te Parijs talrijk zijn. De eerste opstijging van eenen nieuwen luchtballon, *de Arend*, in de Hippodrome, heeft eene ontvangst van bij de 15,000 frs. opgeleverd. Deze luchtballon is de eigendom van den ondernemer van het Hippodrome. De opvaart wordt bestuurd door den heer *Godard*, die eene belooning van 500 frs. per reis krijgt. De medereizigers betalen hunne plaatsen, en er is veel vraag tot het mededoen dier luchttogten. Op bevel der policie, mogen de luchtreizen niet langer dan een uur duren. Zooveel mogelijk, moeten de luchtreizigers vóór den nacht het anker geworpen hebben.

— Het *elfde* roode bullettin, gerigt aan het volk en aan het leger, behelst onder anderen het volgende:

„ Soldaten!

„ Gij ziet het: het regt is aan de zijde des volks; uw pligt is duidelijk afgebakend, aan het volk alleen moet gij gehoorzamen. Elk bevel, dat mogt strekken om u uwe broeders te doen vermoorden, moet door u afgewezen worden met al de verontwaardiging, welke eene aanhitsing tot moord verdient, en zij, die u zoodanig bevel durven overbrengen, moeten oogenblikkelijk gestraft worden. De aristocratie doet u de beleediging aan, van op u te rekenen; zij verbergt zich lafhartig achter uwe bajonnetten; keert die tegen hen zelven. Voegt uwe slagen bij de onze en de strijd zal niet lang zijn.

„ Volk!

„ Nimmer hadt gij meer behoefte aan voorzigtigheid en veerkracht. Bedwing uw gevoel, beteugel uwen toorn tot het oogenblik, dat hij zal moeten uitbarsten. Geene voorbarige beweging, maar geene weifeling wanneer gehandeld zal moeten worden. Wantrouw de ongeduldigen en vooral degenen, die u in slaap willen wiegen; wantrouw hen, die zich omzigtig noemen, omdat zij lafaards zijn en die alles in het werk stellen om uwe grootmoedige vervoering te verkoelen, zonder dat degenen die hunne bereidwilligheid ten toon spreiden, daarvan tot het einde toe bewijzen geven, of schandvlek hen als kwakzalvers.

„ Laat ons nu wachten en onze laatste maatregelen nemen. Zij willen eene revolutie; aan hun verlangen zal voldaan worden. Maar deze zal de laatste zijn; want het is toch eindelijk tijd, dat een einde gemaakt worde aan die voor verbetering onvatbare caste, welke men niet anders teregt zal kunnen brengen, dan door haar hare door onregt verkregene rijkdommen te ontnemen.

„ Leve de sociale Republiek!

„ Het centraal comité van wederstand."

— Het *Journal des Débats* behelst eene belangwekkende beschrijving van de expeditie der Franschen in een gedeelte van Kabylië. Aanvankelijk hebben de Fransche wapenen reeds gewigtige voordeelen behaald, maar niet zonder hevigen tegenstand van de Kabylen te ondervinden. Deze handhaven nog altijd den ouden roem der bewoners van dit deel van Afrika. Nog zijn er *Mariussen* noodig met een keur als van Romeinsche legioenen, om de dappere en vrije stammen dier berg- en woestijnbewoners te bedwingen.

De maarschalk *Bugeaud* sprak tijdens zijne groote expeditie tot de hoofden van één hunner stammen: „ Waarom zijt gij opgestaan om mij te bestrijden? Waarom onderwierpt gij u niet terstond? Ziet de lieden van den Sébaoe, die onder ons gezag leven, worden zij door ons onderdrukt?" — De Kabylen antwoordden hem: „ Wij weten, dat gij sterk en regtvaardig zijt; maar hadden wij u ons land laten doortrekken, zonder het kruid te laten spreken, onze vrouwen zouden ons veracht hebben en geen koeskoessoe meer voor ons hebben willen gereed maken" Zoo zijn zij nog. Vele gesneuvelden hebben de Franschen ook nu te beweenen. Hun juist getal is nog niet bekend. Het grootste verlies leden twee kompagniën van het 10de linieregiment in een boschachtigen hollen weg aan ééne der flanken van de kolom. De Kabylen hebben hen daar uit eene embuskade gedecimeerd, waarbij 200 man, waaronder 5 officieren, sneuvelden. Den volgenden dag stonden de hoofden der gesneuvelde Franschen op palen aan beide zijden van den weg gerangschikt, waar langs de kolom haren togt vervolgen moest.

Van den 2den. De beurs was heden zeer geschokt door valsche geruchten aangaande de wijze hoe de President der republiek te Dyon was ontvangen en door verdraaide uitleggingen van zijne daar gehouden redevoering. Deze geruchten schijnen den speculatiegeest gestuit te hebben, ten gevolge waarvan de liquidatie, welke men algemeen dacht bij rijzing te zullen plaats hebben, bij eene dalende beurs is geschied.

In de zittting der Wetgevende Vergadering zijn heden weder, gelijk in de vorige dagen, een groot aantal petitiën betreffende de herziening der constitutie aangeboden. De heer *Miot* werd tot de orde geroepen, wegens de onbeschofte wijze, waarop hij over die aanbieding van adressen zijne ontevredenheid betuigde. De heer *Larochejacquelein* heeft geklaagd dat het rapport over zijn voorstel, betreffende het brengen van wijzigingen in de wet van den 31sten Mei, nog niet was uitgebragt. Een lid der commissie heeft geantwoord, dat men inlichtingen van den minister van binnenl. zaken verwachtte. Het overige der zitting was van alle belang ontbloot.

De redevoering van den President der republiek, te Dyon uitgesproken, is het onderwerp van alle gesprekken. Zij levert aan de uiterste partijen ruime stof tot nadenken.

Algemeen verzekert men, dat de President op zijne reis met de meeste geestdrift en op de vleijendste wijze is begroet.

Van den 3den. Gelijk te verwachten was, heeft de redevoering van den President der republiek te Dyon gehouden, in de Wetgevende Vergadering aanleiding gegeven tot interpellatiën aan de regering. De heeren *Piscatory* en *Demousseaux de Givré* verlangde dat het ministerie zich zou verklaren omtrent eenige zinsneden van die rede, werkelijk door den President uitgesproken, maar in het officiëel verslag opzettelijk weggelaten. De heer *Leon Faucher* zeide alleen de rede te kennen, in den *Moniteur* opgenomen. De vergadering ging vervolgens over tot de orde van den dag.

BELGIE.

BRUSSEL, 2 Junij.

Den 31sten Mei is te Mons het getuigen-verhoor in de zaak *Bocarmé* voortgezet.

In deze zitting is o. a. als getuige gehoord eene 18jarige dienstbode, die, tijdens het plegen van den moord, op het kasteel met het toezigt der kinderen van de beschuldigden was belast. De graaf was beschuldigd van het plegen van geweld tot onteering der jeugdige getuige. De getuige heeft dit bevestigd. De graaf *de Bocarmé* heeft het niet tegengesproken, maar verklaard, dat hij alleen het oogmerk had gehad, *om de zedelijkheid van het meisje op de proef te stellen.* Dit zonderlinge antwoord heeft een pijnlijken indruk gemaakt bij vele aanwezigen. Het groote publiek heeft daarover uitbundig gelagchen. Over het algemeen houdt men het er voor, dat het verhoor der getuigen eene voor de gravin minder ongunstige wending begint te nemen.

Het schijnt thans, dat ook de vermoorde *Gustaaf Fougnies* niet bemind was in zijne gemeente. De ouders van hem en de gravin leefden gescheiden, en beide kinderen, die bij den vader woonden, moeten weinig achting voor hunne moeder hebben getoond. *Gustaaf* moet zijn been hebben gebroken, toen hij eens te paard voorbij het huis zijner moeder rijdende, haar met minachting bejegende: op hetzelfde oogenblik schrikte het paard en wierp hem op den grond. Zijn been moest ten gevolge van dezen val afgezet worden.

Heden woonde eene groote menigte de zitting van het hof bij. Ook waren er vele dames, waaronder men de echtgenoot van den burgemeester der stad opmerkte. Die belangstelling laat zich verklaren door de begeerte, om *Emérance Bricout*,

wier getuigenis zoo vrij kon afdoen, te zien en te hooren.

Deze getuige deed vele mededeelingen nopens hetgeen de *Bocarmé* en zijne echtgenoote, in den nacht vóór en na de misdaad verrigtten, nopens het verbranden op den volgenden van eene massa papieren, enz. Morgen zal *Emérance Bricout* nog wel ruim een uur als getuige optreden.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 1 Junij.

De minister van buitenlandsche zaken in België heeft dezer dagen aan den heer *W. F. Kervel*, medicinae doctor te 's Gravenhage, doen toekomen eene prachtige medaille, met begeleidend diploma, hem door den Koning der Belgen vereerd, wegens de uitstekende diensten, welke hij in België bewezen heeft bij het heerschen der cholera in het jaar 1849.

— De heeren prof. *A. des Amorie van der Hoeven*, jbr. mr. *J. de Bosch Kemper*, mr. *H. J. Koenen*, *L. Royer*, prof. *J. Bosscha*, prof. *H. Beijerman*, *J. F. Schleijer*, mr. *J. van Lennep*, dr. *J. P. Heije*, mr. *I. da Costa*, dr. *B. ter Haar* en *J. A. Alberdingh Thijm* hebben dezer dagen een adres aan Z. M. den Koning toegezonden, waarin zij, in het belang der Hollandsche en Vlaamsche letterkunde, verzoeken, dat in het tot stand te brengen nieuwe handels-traktaat met België wederkeerige vrijdom van invoer voor de in het Nederlandsch geschreven en in Nederland of in België gedrukte boeken bedongen zal worden.

— Wij vernemen, dat door Zijne Exc. den minister van binnenlandsche zaken eene speciale commissie benoemd is, tot het examineren der kandidaten, die zich hebben aangemeld om dit jaar tot de Koninklijke akademie te Delft te worden toegelaten, en dat die commissie, welke in den loop dezer maand zitting gehouden heeft, is zamengesteld uit de volgende heeren: *G. Simons*, directeur der genoemde akademie, voorzitter; *P. L. Rijke*, buitengewoon hoogleeraar in de wis- en natuurkundige faculteit te Leyden; *G. L. Houel*, adviseur bij het departement van financiën te 's Gravenhage; *M. C. Mensing*, doctor in de wis en natuurkundige wetenschappen en arrondissementsijker te Rotterdam; *M. A. Masthoff*, praeceptor van de nieuwe talen en aardrijkskunde aan het gymnasium te Delft; *G. van Wieringhen Borski*, leeraar in de Nederduitsche taal- en letterkunde aan de akademie te Delft, en *M. A. M. 's Gravesande Guicherit*, leeraar in de aardrijkskunde en geschiedenis aan de akademie te Delft.

— Volgens een schrijven uit Baltimore, begrootte men de opbrengst der tabaksteelt in 1850 op 22,000 vaten Maryland, 15,000 vaten Ohio, 30,000 vaten Virginie en 50,000 vaten Kentucky — te zamen 117 à 120,000 vaten. In vroegere jaren had men 170 a 180,000 vaten.

Van den oogst van 1849 werden naar de Nederlanden verzonden 13784 vaten.

Van den 4den. Z. M. heeft benoemd tot leden der hoofdcommissie tot de zaken der Israëliten, in plaats van wijlen den heer *J. H. de Castro*, den heer mr. *A. de Pinto*; advokaat te 's Gravenhage, en in stede van wijlen den hr. dr. *S. E. Stein*, den hr. mr. *M. J. van Gigch*, advokaat te 's Gravenhage.

— Naar men verneemt heeft Z. M. den heer professor *Rauch*, te Berlijn, benoemd tot ridder der orde van den Nederl. Leeuw, welke onderscheiding vergezeld moet zijn gegaan van een zeer vleijend schrijven van wege Z. M. waarin hulde betuigd werd aan den grootschen kunst-arbeid van het gedenkstuk voor *Frederik den Groote*, dezer dagen te Berlijn onthuld.

Zoo men weet, werd aan dit gedenkteeken de eerste steen gelegd in het jaar 1840 door wijlen den vorigen Koning van Pruissen en was het aan opgenoemden kunstenaar voorbehouden het werk te voltooijen, dat den roem van Pruissen tot eene schoone herinnering strekt en waartoe sedert vele jaren verschillende ontwerpen waren vervaardigd.

Het Loo, 2 Junij.

Gisteren is Z. M. de Koning van 's Hage alhier aangekomen.

Z. M. zal zich Woensdag e.k. naar Harderwijk begeven, om de algemeene vergadering der Geldersche maatschappij voor landbouw bij te wonen en de tentoonstelling van vee en werktuigen aldaar te bezigtigen.

ZWOLLE, 1 Junij.

Hetgeen ook in dit blad overgenomen is uit de *Drentsche Courant*, aangaande den Russischen veen-onderzoeker, is een weinig onvolledig. Wij haasten ons derhalve het verder aan te vullen.

Die Rus is ook te dezer stede geweest, en heeft eene conferentie gehad met den heer mr. *J. A. van Roijen*, aan wien hij uit 's Hage was aanbevolen. Zijne woonplaats was te Moskou; hij noemde zich ingenieur, en was van wege het Russische gouvernement belast, om de veen-exploitatiën in Europa te onderzoeken, daarvan een naauwkeurig verslag op te maken en dat aan het gouvernement in te zenden. Hij had daarop Pruissen en Zwitserland doorgereisd en vervolgens Frankrijk bezocht. In eene exploitatie aldaar was hem vertoond eene veen-machine, die de geheele veenlaag ter volle diepte, doch op de gewone turfmaat, tegelijk naar boven bragt; eene machine, voorzien van 4 zware snijmessen. In Nederland gekomen, heeft hij eerst sommige lage veenderijen onderzocht, daarna de hooge veenen aan de Dedemsvaart, de Smilde en Groningen, om over Hannover naar zijn vaderland, waartoe hij binnen zes weken de reis uit en te huis moest doen, terug te keeren. — De Rus sprak een weinig Fransch, waardoor het gesprek dikwijls moeijelijk viel. Zijn tolk was de heer *R. Gaijkema*, timmerman alhier, die den reiziger naar de noordelijke veenstreken heeft vergezeld. Het Russische gouvernement heeft deze opnemingen laten doen, om zoo veel mogelijk partij te trekken van de oorden, waar in Rusland veenen worden gevonden, omdat het hout er schaarscher wordt en daardoor de brandstof zeer duur is.

ARNHEM, 2 Junij.

Men verneemt, dat zich tot deelneming aan het zesde Nederrijnsch-Nederlandsch zangersfeest, dat op den 9den en 10den Augustus aanstaande hier zal gevierd worden, 1017 zangers hebben aangegeven, behoorende tot 23 Nederlandsche en 9 Nederrijnsche liedertafels. Het décoratief van de zaal in Musis-Sacrum is aan kundige handen toevertrouwd, zoodat het zich laat aanzien, dat dit feest de vorigen in genot ver zal overtreffen.

LEEUWARDEN, 2 Junij.

Vrijdag jl. heeft zich in het huis van burgerlijke en militaire verzekering alhier, door middel van ophanging van het leven beroofd de persoon van *H. P. H.*, die aldaar, wegens dietstal van schapen, voorloopig gedetineerd was.

ASSEN, 3 Junij.

De *Dr. Ct.* behelst het volgende:

De afgewerkte bestekken en projekten der eerste werken der Drentsche kanaal-maatschappij worden thans bereids bij de besturen ter goedkeuring ingezonden.

Dadelijk na die goedkeuring zal de uitbesteding kunnen plaats hebben van alle voorgenomen werken op de geheele lijn van het Meppelerdiep tot de grens der gemeente Oosterhesselen en mitsdien over een afstand van omstreeks zes uur gaans. Tevens zal in deze en in de volgende maand de vervolglijn in oostelijke rigting tot in de veenen en de gracht van Koevorden kunnen worden uitgebakend en vastgesteld.

Naar men verder verneemt, heeft de Hannoversche regering last gegeven aan hare waterstaatsbeambten, om de kanaallijn van de Eeems bij Meppen tot de grens van Drenthe te doen opmeten, en ook een kanaal-project gereed te maken.

Gelijk men weet, liggen tusschen de Eems daar ter plaatse en de Drentsche grenzen op Hannoversch grondgebied vele duizend bunders uitmuntende turfveenen, welke door kanalisatie gelegenheid tot exploitatie en afvoer naar de Eems en het Eemskanaal ontvangen.

Aan het verkrijgen van die brandstof bestaat in Hannover behoefte. Daardoor worden de kosten van den aanleg van het kanaal door de Hannoversche regering weder terug gevonden en wordt bovendien het nationaal vermogen in Hannover aanmerkelijk vermeerderd.

Het geheele in Hannover aan te leggen kanaal bedraagt slechts een' afstand van drie uren gaans, om de Drentsche grens in de rigting van de kannaallijn der Drentsche maatschappij te bereiken. Zoodra het meest gevoegelijke punt van aansluiting van beide kanalen zal zijn vastgesteld, kan langs de lijn het veen door begreppling worden droog gemaakt en voor de doorgraving door verbranding weggeruimd. Die verbranding is in het belang van meerdere bespoediging, gelijk dit vroeger bij de doortrekking der Drentsche hoofdvaart heeft plaats gehad.

Reeds in het vorig jaar is door zeer naauwkeurige waterpassing, gedaan voor rekening der concessionnarissen der Drentsche kanalisatie met toestemming en overleg der Hannoversche regering, de mogelijkheid van de verbinding van het bovenpand van het Drentsche kanaal met de Eems bij Meppen *boven allen twijfel* gesteld.

Een berigt, in de *Amsterdamsche Courant* voorkomende, dat het de heeren ingenieurs *van der Kasteele* en *Stieltjes* zoude zijn gebleken, dat de doortrekking der Hoogeveensche vaart tot aan de Eems bij Meppen onoverkomelijke zwarigheden zoude ontmoeten, *kan niet* zijn gegrond en zal vermoedelijk niet van die heeren afkomstig zijn.

De verbinding van de Eems bij Meppen met de Drentsche kanalen staat de verbinding van de Eems met de Overijsselsche kanalen geenszins in den weg.

Beide kunnen zonder wederzijdsche belemmering geschieden. Het is niet noodig, om, ten einde het eene plan voor te staan, het andere te bezwalken.

Doch dit is zeker en onwederlegbaar:

1) dat er geene onoplosbare technische bezwaren tegen de voorgenomen verbinding der Hoogeveensche vaart met het Eemskanaal bestaan;

2) dat behalve het belang dier verbinding als uitweg voor de scheepvaart van het Eemskanaal naar zee, alle werken daarvoor in Hannover aan te leggen, reeds daarom alleen aldaar noodig zijn, om de uitgebreide Hannoversche veenen tot exploitatie te doen komen.

— Er hebben zich tot nog toe geene verdere gevallen van longziekte te Roden geopenbaard.

GRONINGEN, 5 Junij.

Door den breeden kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente alhier is, ter vervulling van de vacature, ontstaan door het overlijden van ds. L. Schukking, gemaakt het volgende twaalftal van predikanten: A. Niermeijer, van *'s Heer-Arendskerke*; C. Boon, theol. doct., te *Medemblik*; M. N. J. Moltzer, te *Haarlem*; L. S. P. Meijboom, theol. doct., te *Nijmegen*; A. Rutgers van der Loeff, theol. doct., te *Leiden*; H. L. Vinke, te *Leeuwarden*; H. Huijsers, theol. doct., te *Pietersburen*; T. Modderman, theol. doct., te *Rotterdam*; J. Sinninghe Damsté, te *Bellingwolde*; G. W. Sannes, te *Oude Pekela*; J. Meijer, theol. doct., te *Wolvega*; J. Marissen van Loon, te *Hoogezand*.

— Wij zijn onderrigt, dat de zieke koe van J. G. Boerma te *Enumatil*, waarvan wij in ons laatste nommer melding maakten, door den veearts Billroth is onderzocht en als door de longziekte aangedaan, op den 3den dezer is afgemaakt.

Verder meldt men ons, dat behalve de vroeger reeds opgegevene verdachte koe van T. W. ter Veer, te *Enumatil*, nog eene tweede koe van dien landbouwer bevonden is de kenteekenen der longziekte bij zich te dragen en op den 2den Junij, op order van den burgemeester van de gemeente Leek, is afgemaakt.

Wijders wordt ons nog berigt, dat twee runderen van K. J. Beukema en een kalf van T. W. ter Veer, welke later zijn bevonden longziek te zijn, op den 4den dezer zijn afgemaakt. Al het gedoode vee is bij de opening bevonden de longziekte gehad te hebben.

Te *Midwolda* en *Veendam* schijnt het kwaad geweken te zijn, zoodat de ziekte in deze provincie alleen nog maar te *Enumatil* bestaat.

— Bij vonnis der regtbank te Groningen van den 5den Junij 1851, is Jan Douwes Bakker, kastelein te *Enumatil*, gemeente *de Leek*, veroordeeld tot gevangenisstraf van zes dagen en in eene boete van twintig gulden, omdat hij in de maand April laatstleden, verzuimd had onverwijld aangifte aan den burgemeester zijner gemeente te doen, dat hij op zijnen stal rundvee had, verdacht van besmettelijke ziekte, en op den 3den Mei 1851 zich feitelijk en gewelddadig had verzet tegen het wegvoeren eener van longziekte verdachte koe door den veldwachter, ten einde op hooger order te worden afgemaakt.

— Woensdag heeft, voor het prov. geregtshof, de openbare criminele teregtstelling plaats gehad van zekeren J. H., oud 26 jaren, van beroep zerkhouwersknecht, geboren en wonende te Groningen, als verdacht van in den nacht van den 13den op den 14den Januarij laatstleden het slot van eene der kazematten bij het Kleine poortje te Groningen, welke door den koopman Roelf Heckman, H.zn., tot pakhuis in huur wordt gebruikt, met geweld verbroken, uit die bergplaats vier vierendeel tonnen groene zeep heimelijk ontvreemd en vervolgens van die zeep aan onderscheidene personen, meer of mindere hoeveelheden, onder valsche voorgevens, verkocht te hebben. Het hof heeft genoemden beschuldigde, als overtuigd van zich aan dat feit werkelijk schuldig te hebben gemaakt, veroordeeld tot tepronkstelling op een schavot, gedurende een vierde uurs en tot vijfjarige rasp- of tuchthuisstraf.

— Op Dingsdag den 3den Junij zijn alhier door de schippers van *Zandeweer* de eerste nieuwe aardappelen aangevoerd, waarvan zijn ten geschenke gezonden aan den heer Staatsraad, Commissaris des Konings in deze provincie. Naar men ons verzekert, waren ze reeds vrij goed van stuk en volkomen gaaf, en waren op den kouden grond verbouwd, door J. C. Smit, ter genoemde plaats.

— Dingsdag laatstleden is alhier binnengekomen de nieuw gebouwde schoonergaljoot *Amelia*, groot 105 ton, kapt. H. van Werrden Poelman, van Veendam, gebouwd bij D. H. Holthuis, te Veendam.

— Harm Rogholt, Marten Bakker en Koerd Raske, alle drie van beroep timmerlieden, heden middag omstreeks drie uur, juist toevallig bij den Boteringepoortenboog zijnde, hoorden zij onverwacht een angstgeschrei van een meisje, en ontdekten tot hunne niet geringe verwondering, dat het paard voor het rijtuig van den heer J. Hommes alhier, door het breken van eene splits losraakte en op het punt stond om aan het hollen te geraken. De heer Hommes en deszelfs zoon waren reeds uit het rijtuig gesprongen, maar de dochter verkeerde nog in groot gevaar, doordien de wagen bereids aan het rollen was van af de trappen bij de spilsluizen. Door de ijverige hulp van bovengenoemde personen, is een groot ongeluk voorgekomen.

— Heden middag tusschen een en twee uur is alhier op het onverwachts brand ontstaan in de behuizing, staande en gelegen buiten de Boteringepoort, in eigendom toebehoorende en bewoond door J. Groenhuis, benevens in huur door R. van der Lande, R. Bosman en H. van den Berg. Binnen een uur tijds was dit gebouw totaal afgebrand en van de zich daarin bevindende goederen is weinig of niets geborgen. Door de windstilte en vlugge hulp is het gelukt de belendende gebouwen te behouden. Het gebouw is tegen brandschade verwaarborgd.

— Op den middag van den 2den dezer maand ontstond er brand in een' schoorsteen der behuizing van den landbouwer Rotgert Klaassens Kuiper, op de zoogenoemde *Compagniesterwijk*, onder de gemeente *Oude Pekela*, met dat gevolg, dat, ondanks de aangebragte hulp, het geheele huis en de kleine schuur spoedig zijn afgebrand; hebbende men slechts weinige losse goederen kunnen redden. Het huis, de schuur en ook de roerende goederen waren tegen brandschade verzekerd.

— In den morgen van den 1sten Junij zijn van *Ter Apel* vertrokken een detachement van het 8ste regement depôt-bataljon, onder kommando van den serjant Bolmeijer, ter bewaking van de leidijken.

— In den nacht van den 2den dezer geraakte te *Kalkwijk* zekere Annegien Germs, aldaar woonachtig, in het diep, met dat ongelukkig gevolg, dat men haar lijk eerst des morgens vond.

— Als eene zeldzaamheid diene, dat op den 2den dezer te *Veendam* een kind werd geboren, welks *over-overgrootmoeder* nog in leven is en 91 jaren telt.

— Men meldt ons uit *Woldendorp*, dat op Hemelvaartsdag den 29sten Mei, de kastelein H. B. Oostindier, aldaar, een' papegaai van den steng liet schieten. Door schoon weder begunstigd, namen een 40tal geoefende schutters uit die environs aan den kampstrijd deel, terwijl het eindelijk Heino Schansema gelukte, den hoogsten prijs, zijnde eene fraaije zilveren zak-tabaksdoos, te behalen, dezelfde persoon, die op Paasch-Maandag op het naburig Termunterzijl ook den prijs behaalde, en dus zijnen verkregen roem als schutter koning op nieuw glansrijk heeft gehandhaafd. Eene groote menigte volks was zamengevloeid, om deze liefhebberij bij te wonen, terwijl alles zonder ongelukken en in de beste orde afliep.

— Den 31sten Mei heeft de laatste repetitie te *Onderdendam* plaats gehad van de liedertafel in het vierde distrikt dezer provincie, waaraan door bijna alle onderwijzers van bovengenoemd distrikt, alsmede door onderscheidene zanggezelschappen, te zamen ruim 290 zangers, deel is genomen, vervolgens is bepaald, dat het zangersfeest zal plaats hebben op den 25sten Junij eerstkomende.

— Naar men ons uit *Annerveensch-Kanaal* berigt, staan de veldgewassen in die streken vrij goed; maar de gerst heeft veel geleden door 't gewormte, zoodat ze op alle kampen greede-grond geheel is weggevreten, en vele boeren ze tot twee- en driemalen hebben omgezaaid.

— Nopens den brand te *Nieuw-Buinen*, waarvan wij in ons vorig nommer voorloopig reeds hebben gesproken, deelt de *Dr. Ct.* het volgende mede:

„*Nieuw-Buinen*, 1 Junij. Heden namiddag te 4 uur ontstond er brand in de arbeiderswoningen van de glas-fabrijk van Meursingh en Comp. alhier. De brand was zoo hevig, dat te 5 uur reeds alle woningen waren afgebrand. Zeven huisgezinnen, te zamen 38 personen, zijn daardoor van woning en goederen beroofd. Een der arbeiders, H. Kruit, lag wegens vallende ziekte te bed, doch is nog gelukkig gered, ofschoon al zijn goed, als ook nog eenig geld, is verbrand. De fabrijk, het glasmagazijn, alsmede de pottenbakkerij, zijn gelukkig behouden, zoodat de affaire als vroeger voortgang kan hebben. De woningen en het glas, op dezelve geborgen, waren tegen brandschade gewaarborgd, benevens de goederen van een der werklieden. Gelukkig dat de wind gunstig en zacht was, anders zou de ramp zich verder uitgebreid hebben, wijl de aanwezige brandspuit, hoewel doelmatig en welwillend aangewend, te klein is, om eenige brand van belang te blusschen. Men heeft hier alzoo weer met schade geleerd, dat grootere brandspuiten in deze streken eene behoefte zijn. Wij hopen, dat de hierbij ongelukkig gewordene menschen, en vooral H. Kruit, die voorlang reeds door zijne ziekte en door zijne ongelukkige kinderen in een beklagenswaardigen toestand verkeert, eenige vergoeding zullen ontvangen. De oorzaak van den brand is onbekend."

— Men schrijft uit *Hoogeveen*: Hoewel de verveening thans in volle werking is, zijn er echter alhier veenbazen, welke uit gebrek aan volk vooralsnog geen turf kunnen doen graven. Dit wordt veroorzaakt, wijl de arbeiders te Dedemsvaart meer kunnen verdienen dan hier, waardoor enkele ploegen geweigerd hebben te werken, en naar de Dedemsvaart gaan, waar thans ook Hoogeveensche arbeiders aan het werk zijn. Overigens verneemt men, dat dit jaar alhier meer turf dan gewoonlijk gegraven wordt.

— Afgeloopen Dingsdag had te Dockum, onder begunstiging van schoon weder, de aangekondigde harddraverij plaats; — 9 paarden, meest alle beroemde harddravers, dongen naar den uitgeloofden prijs, bestaande in *een paar bij uitstek fraai met zilver gemonteerde hoofdstellen*, die behaald zijn door het welbekende zwart langst. merriepaard, genoemd *Snel*, toebehoorende aan den heer Laverman, van Driesum, bereden door den pikeur Harm Luurts.

In het laatste nommer der Nieuwe Bijdragen van Onderwijs en Opvoeding, voor deze maand, komt het uitvoerig en naauwkeurig verslag voor van Z. Exc. den minister van binnenl. zaken, wegens den staat der Lager Scholen over 1849, bij de Staten Generaal ingediend, waarbij als bijlagen gevoegd zijn verschillende staten en tabellen, houdende opgaven omtrent de intellectuele, morele en materiële aangelegenheden dienaangaande, getrokken uit de verslagen der respective commissiën van onderwijs in het Rijk.

Uit voornoemd verslag blijkt, benevens eene menigte andere bijzonderheden, dat het getal scholen te dier tijd in het geheele Rijk 3237 (waaronder 2448 openbare, 168 bijzondere der 1e kl., 621 der 2de kl.); het getal van het onderwijzend personeel 6243 (waaronder 5729 van het mannelijke, 514 van het vrouwel. geslacht) beliep.

Er bestaat alle reden, om zich over de meerdere uitgebreidheid en belangstelling van wege de Regering, aan dit onderwerp geschonken te verheugen; op deze wijze toch zal onze vertegenwoordiging en ieder ingezeten zich het best op de noodige hoogte van den toenmaligen stand van het Lager Onderwijs in ons vaderland kunnen stellen en zich later op de hoogte daarvan houden.

Den 29sten Mei werd te Enkhuizen een vierdubbel huwelijksfeest gevierd, hetwelk op zulk eene wijze al zeer zeldzaam zal voorkomen, en daarom ook wel eenige vermelding verdient. Jacob Bruin, Pz., en C. de Vries vierden het feest hunner vijftigjarige echtverbindtenis; hun zoon P. Bruin en M. de Haas vierden op dienzelfden dag hun zilveren feest, terwijl nu van laatstgenoemden weder op denzelfden dag twee kinderen, met name A. Menz met A. Bruin en J. Bruin met J. Mantel in het huwelijk traden.

Kerknieuws.

Oudewater, 2 Junij. Heden is door den breeden kerkeraad der Herv. gemeente, uit het vroeger vermelde zestal, opgemaakt het volgende drietal: *de Keijzer*, te Noordeloos; *van IJzendijk*, te Hoevelaken; *van den Berg*, in 't Woud: en daaruit met algemeene stemmen tot leeraar beroepen, ds. *de Keijzer*, te Noordeloos.

INGEZONDEN STUKKEN.

FRISIA CIRCARIA.

Indijking van de Lauwerzee, afsluiting en afsnijding van de kromme Rakken der Hunse.

Uit oude Aanteekeningen.

De kaarten van Schotanus en van Alting schetsen ons de overoude geographische gesteldheid van Friesland en van Groningerland voor en ten tijde der Romeinen tot in de veertiende eeuw.

Door onderscheidene elkander somtijds spoedig opvolgende watervloeden waren zeeboezems ontstaan of bestonden zeegaten, waarvan denkelijk de voornaamste de Burdinus of de Bidurgus, Boer- of Borndiep, Middelzee, — de Laubarus, Laurica of Lauwerzee, — de zeeboezem van Emetha, Wester-Emden — en de Dollard in 1277 ingespoeld.

Het voorwoord in de verhandeling *Over de nasporingen betrekkelijk de geschiedenis der voormalige Middelzee*, door de heeren Brouwer, Eekhoff en Peyma, Leeuw. 1834, geeft navolgende omschrijving derzelve, waaruit hare groote uitgestrektheid beoordeeld kan worden.

„In de eerste eeuwen onzer tijdrekening werd het tegenwoordig Friesland door een' wijden Zeeboezem, de Middelzee genoemd, in twee bijna gelijke deelen, in Oostergoo en Westergoo, verdeeld. Zijne lengte was oorspronkelijk van tusschen Ameland en Terschelling tot Sneek, en zijne breedte van Bolsward tot Irnsum — van Oosterwierum tot Rauwerd — van Marssum tot Leeuwarden — van Minnertsga tot Hallum. — Toen in de 13de eeuw de landen tusschen Friesland en Noord-Holland door de Noordzee werden verzwolgen, en de Zuiderzee hare tegenwoordige uitgestrektheid bekwam, — verlandde de Middelzee gelijktijdig zoodanig, dat zij binnen een tijdsverloop van omstreeks twee eeuwen geheel opgeslijkt en in voortreffelijke bouw- en weilanden was herschapen. Behalve de gansche Grietenij het Bildt, die uit haren mond, als het ware, is opgerezen, bevatte zij dus een groot gedeelte der Grietenijen Leeuwarderadeel, Menaldumadeel, Baarderadeel, alsmede geheel Rauwerderhem en Wijmbritseradeel binnendijks in haren boezem, gelijk de sporen harer aloude Zeeweringen ons blijkbaar aantoonen."

Hare belangrijkheid blijkt evenzeer uit het verhaal, dat Schotanus ons geeft van de togten der Romeinen hier te lande, in zijne *Beschrijvinghe van Frieslandt tusschen 't Flie en de Lauwers*, 1664, bl. 8.

„Dit Boerdiep is van de Romeinsche scheepsarmaden bevaeren, haeren tocht nemende na de Eems, om binnengheleghene Duytsche nacien te beoorloghen. Deese vloten quamen door Drusi grift, die hij van den Rijn af tot in d' Yssel maekte, voorts door de Yssel en 't meer Flie. Daer na door Frieslandt, de streek daer nu Sneek light, tot in 't Boerdiep en dan buyten om Oostergoo en d'Ommelanden.

„Dit was veel bequamer dan buyten om Westergoo te schepen en minder peryckel der onbekende Zee onderworpen. Tacitus verhaelt de tochten Germanici op de jaeren na Christi geboorte vijfthien end zesthien.

„Deze tochten ondernamen de Romeinen drie malen, Drusus des Keyzers Augusti stiefzoon eenmael ende syn soon Germanicus tweemaelen — met duysent schepen — oorloghende teghen de Cherusquen end de naburighe volckeren. Caecinam schikte hy met veertigh Cohortes door der Bructeren lant, (Twente) na de Eems, de Ruytery — waaronder veele Batuwsche Ruyters — voerde Pedo door de Frontieren van Frieslandt. Hy

selve bracht te scheep vier Legioenen ende voerde se door de Friesche meeren ende wadden, soo dat de Ruytery, 't voet-volck ende de vloot aan d'Eems te saamen quamen."

Van het Bildt zegt SCHOTANUS, bladz. 217: „'t Was al langhe vóór des Hertoghen VAN SASSENS aenkomst aengewassen, maer tot dien tydt onbedyckt.

„Hertogh GEORG trockt aen Hem en stelde ordre op de bedycking 1508."

Behalve Bolswaard, Sneek en Leeuwarden later als binnenlandsche zeehavens opgekomen, was tijdens de Romeinen de stad Uitgong — de Civitas Exiensis — thans Berlikum, de standplaats en voorname zeehaven aan den mond van den Burdinus, vanwaar de Romeinen hunne togten voortzetteden; in het begin der zestiende eeuw genoot zij nog stadsregten, doch haar aanwezen en haren naam schijnt zij bij de indijking van het Bildt schier verloren te hebben, toen aan de bedijking van de Middelzee nagenoeg de laatste hand is gelegd.

De Lanbachus of Lauwers stelt ons SCHOTANUS bl. 13 voor „plaets ook soo wyt te zyn binnen in 't landt, dat se met groote schepen bevaren werde tot aan de frontieren van Drenth."

De geschiedenis van de indijking van den boezem van Wester-Emden zal bekend zijn, even als dat die plaats — Emetha of Amisia — voorheen eene zeestad en standplaats der Romeinen, door opslijking tusschen de dorpen Zeerijp en 't Zandt, en zoo verder door tot aan de Eems, een binnenlandsche dorpje geworden is.

De bedijkingen van den Dollard begonnen met 1545 en het nieuwe Bildt in 1600. Vreemd kan het dus niet voorkomen, dat de gewestelijke regering van Groningen van die dagen, na de reductie met ruime magt bekleed, al spoedig bedacht was op werken van algemeen nut en voordeel, waarvan korte jaren later zoo vele getuigen, en inzonderheid in de opslijking der Hunze en Lauwerzee — waartegen geene, evenmin als der andere zeeboezems, natuurlijke redenen hebben kunnen bestaan — aanleiding hebben gevonden tot binnendijking van dien boezem.

Immers den 20sten Junij van het jaar 1601, sub no. 8, benoemde de Landdag daartoe eene commissie „tot bezichtiging naar de Soltcamp"

Tien jaren verliepen er; bij staatsresolutie van den 1sten Maart 1611, sub no. 3, werd andermaal eene commissie benoemd „naer die van Vrieslandt tot afdyckinghe 't sy van *Vierhuisen* ofte ah de *Soltcamp.*"

Dit ontwerp, dat thans wederom en op eene misschien grootere schaal in behandeling is, — schijnt toen afgesprongen. De Staten zijn vervolgens overgegaan tot het verbeteren van het vaarwater der Hunze en der Aa, rivieren, volgens het getuigenis van HUININGA en BLAEU, te dien tijd, 1648, geladene schepen van 200 lasten voerende tot in de stad, door middel van het achtereenvolgend doorsteken der kromme Rakken, van de Swalue, tusschen Oldehove en Zuurdijk, 1622, — bij Garnwert, 1629, — bij Adorp, 1659, en nu 1850 bij Donghorn.

Eenige hiertoe betrekkelijke staatsresolutien zijn van 30 July 1614, no. 1. „De Ged. gelast om op Donderdagh den 4 Augst. alle interesseerde van de Marna en Homsterlandt wegens het doorsteken van de *Swalue* te vergelyken ende vereenigen."

15 Maart 1620, no. 4. „Committeerden gestelt, om oculaire inspectie te nemen van de plaetse ende gelegentheidt van het doorsteken van de *Swalue.*"

8 May 1629, no. 5. „De gecommitt. tot de doorgravinge van de Rakken gelast, om sich te informeren hoeveel grasen die van *Garnwert* door dit graven hebben verloren"

3 Juny 1630, no. 17. „Last op de heeren gedeput., om die van *Garnwert* tusschen beide canalen des Reidieps gelegen met een wegh by provisie te accommoderen."

9 Maart 1644, no. 6. „Het olde Reidiep tegen *Garnwert* over te verhuren voor ses jaer."

13 Augt. 1656, no. 5. „Committeerden gestelt om te examineren het doorsteken van het Cromme Rack by *Adorp* en daervan te rapporteren."

25 Maart 1659, no. 16. „Post en paalwerck in 't Cromme Rack omtrent *Adorp* daer uit te laten trecken, verblyvende de dycken tot last van d'ingesetenen" — coërcitif middel?

29 October 1659, no. 1. „*Adorpster* Rack deur te steken geresolveert op conditien met de ingesetenen daerven te maken."

27 April 1661, no. 16. „De ingesetenen van Adorp versoecken remis van haer beloofde penningen ter summa 3000 gld. tot subsidie van het doorsteken van het Adorpster Rack, by de stadt affgeslagen, by d'Omlanden geaccordeert."

14 Maart 1663, no. 24. „Tot stuur van cost en van de gemaekte wagenwegh van Dongehorn nae Dorquert een subsidie van 4000 gld. geaccordeert." voor den afgesneden weg door den Paddepoel naar Dorkwert?

29 February 1700, no. 6. De Ommelanden demonstreren dat by Resolutie van den 29 October 1659 geresolveerd was, dat soo de dyken an 't Reidiep door het doorsteken van een Rak schade quamen te lyden de Prov. enige subsidium soude werden gegeven, angesien sy by 't Platvoetshuis groote schaade geleden hadden, dat sy nu enigh subsidien mogten ontvangen, is hetselve by de stadt overgenomen."

Voor twee en eene halve eeuw hadden alzoo de Provinciale Staten van dit Gewest het denkbeeld reeds opgevat — ook de opslibbing tot Vierhuizen, zoo rijp en voordeelig tegen de aan te wenden kosten geoordeeld, dat zij tot de inpoldering van dien boezem besloten, — afgevaardigden naar het Bewind der naburige Provincie afzonden tot medewerking, edoch deze medewerking naar het schijnt niet hebben mogen verwerven.

Het provinciale archief zal over deze onderneming, misschien nuttige en belangrijke ophelderingen kunnen leveren.

Hoe aangenaam en meer voldoening gevend zal het dus niet wezen, nu het veld des te grooter kan zijn, het werk dat zulke schoone uitkomsten voorspelt, uit te voeren, en alzoo de eer van het eerste denkbeeld en der eerste poging ook roemrijk te bekroonen.

Te hopen is het, dat hiertegen geen naijver, plaatselijke, bijzondere of politieke belangen in het spel komen, die de nutste zaken zoo dikwerf doen verijdelen. — Uit SCHOTANUS, in zijne *Beschrijving van Frieslandt tusschen het Flie en de Lauwers*, bl. 238 en 259, ontleent men voorbeelden, die leeren wat daarvan worden kan, t. w.:

„Men seght dat Franeker tot eene stadt gheworden is in 't jaar 1191. Haer nabuerighe naestgelegene stadt was 't Uytkom oft Uitgom (Uitgong). Tusschen beyden was eenighe jalousie gelyk plach onder nabueren. — Het daelen van 't Uytkom, deed Franeker ryzen, ghelyck naderhandt Harlinghen tot eenighe nedersettingh van Franeker opgheklommen is." — en

„Ontrent deese gewesten en is beneffens Harlinghen gheen uytvaert in de Zee, dan door Ropta Zyl; dewelke een uytwateringh is van de Landstreeck tusschen Franeker en de Bierumen. Deese Zyl zoude die van Franeker wel passen, doch is nu een eyghendom van Harlinghen, door koop."

Het zoude toch inderdaad te betreuren wezen, dat Groningen van eene groote aanzienlijke Zee- en Handelstad, bij het achterblijven van die bedijking, eene binnenlandsche plaats moest worden, evenals Leeuwarden, Sneek, Franeker en Uitgong.

H., 22 Mei 1851. S. v. D. H.

Het bestuur en de leden van het kunstlievend genootschap *Pictura* hebben l.l. Maandag, Dingsdag en Woensdag de weezen van onderscheidene godsdienstige gezindheden, en de kweekelingen van het instituut voor doofstommen te dezer stede, vrijen toegang verleend tot het bezigtigen der *Buitengewone Kunstbeschouwing van Schilderijen*, gedurende ruim drie weken alhier ten toon gesteld.

De belangstelling, waarmede de jonge lieden deze uitmuntende verzameling beschouwden, moet eene groote voldoening zijn voor de moeite, door het bestuur en de leden ten dezen aangewend, en hun aansporen om op de eenmaal ingeslagen baan rustig voort te gaan; ofschoon het bezoek van het publiek ditmaal veel te wenschen overliet.

Met verwondering hebben wij deze verzameling gezien en kunnen niet ontveinzen, dat de pogingen des genootschaps sedert 1835 aangewend, om door tentoonstellingen het werk onzer beroemdste Nederlandsche kunstenaars in deze stad en provincie meer en meer te doen kennen, met den besten uitslag bekroond zijn.

Wij brengen hulde toe aan deze zoo hoogst verdienstelijke inrigting, en hopen dat zij steeds ruime deelneming vinde, en daardoor in staat gesteld worde om de kennis van, en de liefde voor het ware schoone tot die hoogte te brengen en te verbreiden, waarop zij billijkerwijze aanspraak heeft.

GRONINGEN, 5 Junij 1851.

Indien wij wel onderrigt zijn, zal er op nieuw eene uitbesteding plaats hebben van herstellingen aan het *Kruidmagazijn* alhier, welke eene aanzienlijke som zullen moeten kosten.

Zoo ooit, dan is voorzeker thans het oogenblik daar, dat de ingezetenen van Groningen met grond mogen verwachten, dat voor en aleer die kosten worden aangewend, door het Stedelijk Bestuur krachtige middelen worden in het werk gesteld, om in overleg met de bevoegde autoriteiten, het daarheen te brengen, dat het met reden zooveel bezorgdheid wekkend kruidmagazijn, eindelijk ook hier buiten de muren dezer stad worde verplaatst, gelijk zulks op zoovele plaatsen in andere landen is geschied, opdat niet langer zonder noodzakelijkheid het leven van duizenden, en de welvaart van eene aanzienlijke stad in de waagschaal worde gesteld, en afhankelijk worde van de onvoorzigtigheid of kwaadwilligheid van eenen enkele.

Laat ons feest vieren!

't Zal feest zijn: een feest voor kinderen; een feest voor ieder, wien de opvoeding der jeugd ter harte gaat.

Feest! Wij allen weten, wat dat woord beteekent voor 't blijmoedige hart van een kind! Al zijn denken, al zijn gevoelen lost zich op in 't blijde vooruitzigt in deze ééne gedachte: *Ik zal feest mede houden.* Wie zou hem dit zalig gevoel kunnen vergallen? Maar 't aanstaande *halveeeuwfeest van de voortdurende Staatszorg voor het Lagere Onderwijs* is ook een feest voor *Ouders.* Waar kinderen feest vieren, daar vieren ook *Ouders* feest. En deze feestdag zal te meer een feestdag voor Ouders zijn, omdat zij, meer dan 't vlugtige kind, beseffen, welke groote weldaad aanleiding gaf tot het vieren van een feest, als weldra zal plaats hebben. — Ja, u Ouders! u allen, die voor de heilige zaak der Opvoeding een warm hart in den boezem draagt, roepen wij toe: *'t aanstaande feest is ook een feest voor U!* 't Zij gij ons onderwijs zóó wenscht te houden, als het tot dus verre werd gegeven; 't zij gij liever eene meerdere vrijheid van onderwijs, zoo als ze thans wel eens wordt gepredikt, verlangt; 't zij ge tot dit of dat kerkgenootschap behoort, en overeenkomstig daarmeê uw onderwijs wilt geven, — wij roepen u toe: *'t aanstaande feest is een feest voor allen!* Want door de *Staatszorg* is in Nederland, boven alle andere landen van Europa, een heerlijke grondslag voor de verdere verbetering van 't onderwijs gelegd, en 't is alleen door die *Staatszorg*, dat het onderwijs worden kan wat het wezen moet.

De Staat geeft u de middelen aan de hand, het onderwijs zoo in te rigten, dat daardoor het waarachtig geluk van uwe kinderen wordt bevorderd; 't is alleen door de *Staatszorg*, dat gij uw doel kunt bereiken. De schoolwet van den Staat is u daarvoor een waarborg!

Heil het land! heil het volk! waar de Staat zich 't eerst en 't meest met de opvoeding der kinderen, het toekomstige volk, bemoeit. Gelukkige Ouders! die uwe kinderen in eene goede schoolopvoeding, de voorbereidingsschool voor de groote Maatschappij, kunt laten deelen; waar men waakt voor *kundige, brave* en *ijverige* onderwijzers, goede *schoollokalen*, doelmatige *leermiddelen* en daarvoor wil blijven zorgen. *Wee* het land! *Wee!* waar de Staat zijne duurste zorg — die voor het opkomende geslacht — als een' *last* beschouwt en ze verwaarloost! wat in slechts weinige jaren wordt verzuimd, kan geene *halve eeuw* weder goed maken! Nog bemoeit het Nederlandsch Bestuur zich met het onderwijs; wij zullen zijne zorg behouden! Dat wij *allen* dan den feesttoon aanslaan: het lagere onderwijs is eene heilige zaak voor iederen staatsburger!

Komt Ouders en Gemeentebesturen! viert feest met de lieve kinderen: dat feest is rein en goed. Geeft hun de versjes in de hand, daarvoor gedrukt, opdat ze het hart kunnen uitstorten in blijde en reine zangen: die liederen kunnen door ieder, tot welk kerkgenootschap hij ook behoore, worden gezongen. Geeft hun bovenal, tot een aandenken voor heel hun leven, de zinrijke en lief bewerkte plaat, door den steendrukker VAN DE WEIJER vervaardigd, in handen en verheugt u met hen *eendragtelijk* in school of kerk. Een algemeen kinderfeest, dat met God begint en met God eindigt — zoo zij dit feest — werkt heilig op het hart van Ouders en jeugd.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen in het Vlie den 31 Mei, kapit. *Korte* de Handel, van Laurvich; *Sprik* de 2 Gebroeders, van Christiansand. — Te Brielle den 31 Mei, *Kuiper* Henderika Hillechina en *Hensema* Ida Berendina, beide van Libau. — Te Triest den 26 Mei, *Kuiper* Anna Augusta, van Rotterdam; den 27sten *Pijbus* Hoop en Verwachting, van Amsterdam. — Te Bordeaux den 30 Mei, *Bakker* Anna Elisabeth, van Newcastle. — Te Jersey den 29 Mei, *Oldenburger* Geppina, van Antwerpen. — Te North Shields den 29 Mei, *Hazewinkel* Anna en Mieutje, van Zwolle. — Te Burnham den 30 Mei, *Helmers* Hendrika Elisabeth, van Memel. — Te Bremerhaven den 29 Mei, *Puister* Imke Giezen, van Groningen. — Te Hamburg den 29 Mei, *Hilbrands* vr. Wendelina, van Hartlepool. — Te Dantzig den 27 Mei, *Teensma* Ons Genoegen, van Amsterdam; *Paap* Margaretha, van Hamburg. — Te Kiel den 31 Mei, *Brouwer* de Hoop, van Seaham. — Te Pillau den 29 Mei, *Ohlsen* Eduardina Catharina, van Delfzijl; den 30sten *van Sluis* Tjakiena, van Rendsburg. — Te Kroonstad den 23 Mei, *Bakker* Alexander, van Amsterdam; *Flik* Katharina, van Stavanger; *Post* Waakzaamheid, van Liverpool; *van Borkum* Geerdina Cornelia, van Amsterdam; *Jonkhoff* de Hoop, van Stavanger; *Bakker* Annechiena, van Londen; *Hazewinkel* Roelf Giezen jr., van Hamburg; *Schippers* Harmina Annegina, *de Boer* Wemelina en *Konter* jonge Brechtus, alle drie van Bergen; *de Jonge* Jantina, van Londen; den 26sten *de Haan* Siewerdina en den 27sten *Teensma* Aukje, beide van Amsterdam; *Kiers* Margaretha, van Bergen. — Te Stockholm den 24 Mei, *de Boer* Margaretha, van Hull. — Te Tonningen den 29 Mei, *Waterborg* Hinderika, van Hohewacht naar Amsterdam; *Kroon* Henderika, van Straalsund naar Londen.

Binnengekomen in het Vlie den 2 Junij, kapit. *Duif* Catharina, van Christiansand; *Smit* Anna Elisabeth en *Kuiper* vr. Engelina, beide van Laurvich.

In lading te Londen den 29 Mei, kapit. *Zoeler* Catharina en den 30sten *Tinmer* Koophandel en Zeevaart, beide naar Rotterdam.

Zeilklaar te Liverpool den 29 Mei, kapit. *Scherpbier* Goede Verwachting, naar Maracaibo.

Vertrokken van Amsterdam den 1 Junij, kapit. *Schaap* Bernhard en Elise, naar Hull; den 2den *Zuininga* Frouwina Steenhuizen, naar Londen; *Sprik* Alida, naar Dantzig; *Brouwer* Ons Genoegen, naar Petersburg; *Klontje* Meinsina, naar Lubeck; den 3den *Duit* Frouwina, naar Pernau. — Van Texel den 1 Junij, *Mulder* Afina Agneta, op avontuur; den 2den *Kamminga* de 3 Gebroeders Sikkens, naar Sunderland. — Van Helvoet den 1 Junij, *Kuen Bz.* Johanna Catharina, op avontuur. — Van Brielle den 1 Junij, *Hazewinkel* Roelfina Kuiper, naar Petersburg; *Potjewijd* Albertina, naar Windau; *de Jonge* Elina, naar Stockholm; *Lindeboom* Geertruida, naar Hamburg. — Van Maassluis den 1 Junij, *Leeuw* Maria Louisa, naar Hamburg. — Van Vlissingen den 1 Junij, *Kramer* Catharina, naar Boston. — Van Royan den 24 Mei, *Vegter* Anna, naar Brussel. — Van Gend den 31 Mei, *Douwes* Sieka, naar Bordeaux. — Van Dantzig den 28 Mei, *Duintjer* Catharina, naar Harlingen. — Van Pillau den 28 Mei, *Veldkamp* Anna Margaretha en *de Boer* Lamina, beide naar Groningen; *Karst* Martha Alida, naar Dordrecht; *Steffens* Johannes, naar Zwolle; *Lukkien* Herstelling, naar Antwerpen; *Menses* jonkvr. Maria, naar Forth. — Van Memel den 27 Maart, *Doedt* Eduard, naar Antwerpen. — Van Bolderaa den 24 Mei, *Smit* Engelina, naar Elseneur. — Van Hamburg den 1 Junij, *Prins* Weldaad, naar Termuntersijl; den 2den *Kramer* Fennechina, naar Kleinzijl. — Van Cuxhaven den 2 Junij, *Klasen* Elisabeth, naar Petersburg; *de Weerd* Pieter, naar Koningsbergen. — Van Swinemunde den 30 Mei, *Wolkammer* Alberdina, naar de Oostzee. — Van Kroonstad den 23 Mei, *Giezen* jufvr. Alida, naar Amsterdam; den 26sten *Sissing* Admiraal de Winter en *Plukker* Antje, beide naar Londen; *Nieveen* Jacoba Catharina, naar Hull; *Karsijns* Vriendschap, naar Nantes; *Hazewinkel* Grietje Mellema, naar Amsterdam; *van Wijk* Jennij, naar Stettin; *de Weerd* Maria Agnes, naar Werder en Schiedam; *Blouw* Annegina, *Blouw* Gesina en *Sap* Vriendschap, alle drie naar Helsingör.

Vertrokken van Texel den 3 Junij, kapit. *Ketelaar* Jantina Hendrika, naar Leith; *Deddes* Alberdina, naar Archangel. — Uit het Vlie den 2 Junij, *Brouwer* Ida Gezina, naar Newcastle; *Dekker* Alida, naar Hull; *Addens* Jantje Doornbos, naar Archangel; *Franken* Johanna, naar Petersburg; *Ekamp* Welvaart, naar Bergen; *Wilkens* Alberdina en *Boiten* Elisabeth, beide naar Stavanger; *Lovius* Onderneming, naar Noorwegen; *Mulder* Alida en *Visser* Trijntje, beide op avontuur. — Van Helvoet den 3 Junij, *Landeweer* Zeevaart, naar Petersburg. — Van Brielle den 3 Junij, *Prins* Roelfina, naar Stockton; *de Boer* Hoop en Verwachting, naar Petersburg; *van Duinen* Alkanna Elisabeth, op avontuur. — Van Antwerpen den 3 Junij, *Mulder* Harmonie, naar Hamburg.

ZOUTKAMP, 4 Junij. Vertrokken den 1sten kapit. *Drok* Garmdina, op avontuur; den 2den *Top* Onderneming, *Vlas* Magrita en *Jonker* Janneke, alle drie naar Londen; *Waterborg* Katrina, naar Yarmouth; *Ellens* Lammegina en *van der Woude* Gezina Gezina, beide op avontuur; *Douwes* Harmonie, naar Archangel; *Hangelbroek* Eendragt, naar Laurvig; den 4den *van Sluis* Annegina, naar Redon; *Kwint* Johanna Gezina, op avontuur. — Van Dokkumerzijlen den 3 Junij, *Mulder* Jantina Anna, op avontuur.

DELFZIJL, 4 Junij. Binnengekomen den 1sten kapit. *Gelles* de 3 Gezusters, van Bremen; *Rosijn* Victoria, van Hamburg. — Vertrokken den 2den *Donga* Annechiena, *Vennenga* Fenna, *Pot* Renske, *de Jonge* de 8 Zusters, den 3den *de Groot* de jonge Cornelis, *Pot* de Hoop, *Scheppers* de Eendragt, *Stenger* Margaretha Catharina en *Ugen* Anna Sieberdina, alle 9 naar Noorwegen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

28 Mei. de Jonge, Jantina Engelina (Pekela), v. Dantz. n. Delfz.
de Jonge, Arentina Jacoba (Hoogez.), v. Arensb. n. Schied.
Kwint, Hendrika Gezina (Leek), v. Dantz. n. Amsterdam.
Botje, Sarah (Groningen), v. Stettin n. Bordeaux.
Meihuizen, Jantje Nanninga (Wilderv.), v. Dantz. n. Goole.
Bart, Alida Margretha (Pekela), v. Dantzig n. Bremen.
Stuit, Concordia (Harlingen), v. Harlingen n. Riga.
Fenenga, Johanna Bertha (Muiden), v. Riga n. de Zaan.
Nieboer, Margrieta (Pekela), v. Dantzig n. Amsterdam.
29 —— Nieboer, Hendrika (Wildervank), v. Londen n. Koningsb.
de Vrede, Prudentia (Veendam), v. Hull n. de Oostzee.
Schenk, Ida Cornelia (Winschoten), v. Windau n. d. Maas.
Bieze, Anna (Sappemeer), v. Amsterdam n. Koningsberg.
Hazewinkel, de Onderneming (Wilderv.), v. Dantz. n. Amst.
Stomp, Leentje (Groningen), v. Liverpool n. Riga.
30 —— Vos, Catharina Knelsina (Pekela), v. Stettin n. Rotterdam.
el —— Wilkens, Harmonie (Veendam), v. Belfast n. Riga.
Kammenga, Oldambt (Winschoten), v. Rotterd n. d. Oostz.
Drenth, Morgenstar (Zuidlaren), v. Londen n. Dantzig.
Schuur, Jonkvr. Elisabeth (Pekela), v. Memel n. Rotterd.
Reinders, Jacoba Gezina (Wilderv.), v. Stettin n. Dundalk.
Swart, Burgem. Huidekooper (Amst.), v. Londen n. Koppenh.
Boiten, Fossiena Siers (Veendam), v. Stettin n. Bordeaux.
Bakker, Elsiena (Veendam), v. Londen n. Dantzig.

ELSENEUR, 31 Mei 1851.

De Wind den 28sten Mei N. en W., — den 29sten W. en N.W., — den 30sten N.W., — den 31sten N.N.W.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 30sten Mei tot en met den 5den Junij 1851 zijn te *Groningen* geboren 13 zoons en 16 dochters; gehuwd 7 paren; overleden 9 ouden en 4 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 3 Junij.

TARWE.	Zw. Zand 65 ℔ f 5,40	Bl. Voer 38 ℔ f 2,85
Oude Bak 72 ℔ f 7.25	Veen 62 » » 4 90	» 40 » » 3,00
N. Oml. 70 » » 6,10	» » »	Zw. Voer 36 » » 2,60
» » 72 » » 6,50	N. GERST.	» 38 » » 2.75
» » » »	Winter 52 ℔ f 3,75	» 40 » » 2,90
» Old. 68 » » 5,50	» 54 » » 3,95	BOONEN.
» » 70 » » 5.90	» 56 » » 4,20	Paardeb. f 4,75, a f 5,10,
» » 72 » » 6,30	Zomer » »	25
ROGGE.	» » »	ZADEN, ENZ.
N. Inlands. 62 ℔ f 4,25		Gr. Gort p. m. f 6 75,
» 64 » » 4.65	Knobbe 60 » » 4.35	f 7,25
» 66 » » 5 05	» 62 » » 4,65	Par. 100 N. ℔ f 10 a f 14
O. » 68 » » 5,30	N. HAVER.	Koolz. f 8,50 a f 9,60
» 70 » » 5,60	Dikke 38 ℔ f 2,90	Zomerz. f
N. BOEKWEIT.	» 41 » » 3.10	G. Mosterdz.
Gr. Zand 62 ℔ f 5,15	» 44 » » 3,35	Raapol p. v. f 30,50
» 65 » » 5,60	» 47 » » 3,60	Prijs der Boter:
» » »	» 50 » » 3 90	$\frac{1}{4}$ Ton f
	Bl. Voer 36 » » 2,70	$\frac{1}{8}$ Ton f 10

De handel aan onze Beurs was heden zeer levendig. Tarwe vond tot 10 cent hooger redelijke koopers. — Rogge en Boekweit aan consumtie 10 a 15 hooger verkocht. — Gerst met geringen aanvoer, door benoodigden mede hooger betaald. — Dikke Haver 10 cent hooger met genegene koopers; witte en zwarte ruim prijshoudend. — Boonen zoo wel zoo aangenaam. — Gort gevraagd. — Koolzaad flaauw.

ROTTERDAM, 2 *Junij.* Tarwe: N. Zeeuws., Vlaams. en Overm. bij redelijken aanvoer tot vorige prijzen aan gebruikers en verzending opgeruimd: goede en puike f 7,10 a f 7,60; Mindere f 6 a f 7; gezolderde Jar. dito f 7,50 a f 8; Roode soorten prijshoudend: 164, 165 ℔ N. Hoogl. Kleefs. f 253, f 255, f 260; 163 ℔ dito f 248, f 250; 161, 162 ℔ dito f 237, f 240, f 245; 162 ℔ N. Limb. f 243. — Rogge: Overm. Zeeuwsche en Vlaams. f 5 a f 6; voorts 153, 154 ℔ Wolgast f 177, f 178, f 180; 148 ℔ Fransche f 168; 150 ℔ Koningsb. f 170; 144 ℔ Wittinne f 157; 141, 143 ℔ Arch. f 141, f 146, f 147; te Schiedam: 147 ℔ Windau f 161, f 162; 147 ℔ Libau f 160; 147 ℔ jar. Rijn f 158; 149 ℔ dito Wolgast f 165. — Gerst: Zeeuws., Vlaams. en Overm. Winter 10 cents hooger: f 4,20 a f 4,50; dito Zomer f 3,90 a f 4,20; te Schiedam 130 ℔ Libau f 130. — Haver: Zeeuws en Inl. Korte f 2,90 a f 3,60; dito Lange f 2,50 a f 3,10; voorts 106, 108 ℔ N. Gron. dikke f 116, f 118. — Boekweit: op 140 ℔ N. Noordbrab. f 192, f 195, f 196, f 197, f 198; dito Grootbrab. f 193, f 197; dito Rijn f 185, f 193; grofgranige Fransche f 140, f 150, f 155, f 158; fijngranige dito f 140. — Erwten: Zeeuws. Groene f 5,75 a f 7,50; Gelders. Graauwe f 9 a f 11,50. — Boonen: Zeeuws. en Walch. Witte f 8,25 a f 9,50; dito Bruine f 9 a f 12,25; dito Paardenboonen, 10 cents hooger: f 4,70 a f 5. — Koolzaad: Zeeuws. van $48\frac{1}{2}$ tot 52 p. vl.

AMSTERDAM, 4 *Junij* Poolsche Tarwe ruim prijsh. aan cons.: 130 ℔ b. Pools f 280 bij partij; 130 ℔ dito f 276, f 278; 116 ℔ n. Vries. f 178; 130 ℔ r. Odessa f 226 in cons. bij partij. — Gedroogde Rogge tot vorigen prijs verkocht: 117 118 ℔ Gedr. f 144, f 146; 122 ℔ Pruis. f 164 bij partij. — Gerst zonder handel. — Boekweit: 122 ℔ Amersf. f 200.

Koolzaad op het najaar $\frac{1}{2}$ p. vl. lager; voorjaar onveranderd; op 9 vat in Sept. en Oct. $54\frac{1}{2}$ p. vl.; April $56\frac{1}{2}$ p. vl. — Lijnzaad in een doen: 110 ℔ Petersb. f 287,50; 108 ℔ Egypt. f 295. — Raapolie dadelijk en op levering flaauwer, doch tot de verlaagde koersen op levering vast gebleven: op 6/w. f 32,50; Vlieg. f 31,50 a 75; Sept. f 32; Oct. f 32 a 25; Nov. en Dec. f 32,25 a 50; Mei f 33 50 a 75. — Lijnolie op 6/w. f 34,25; Vlieg. f 33,25. — Hennepolie op 6/w. f 36; Vlieg. f 35.

LONDEN, 30 *Mei.* De aanvoeren van vreemde Boter werden spoedig tot lage prijzen opgeruimd, beste Vriesche tot 70 sh. en Kiel tot 76 sh Vriesche in cons. 60 a 70 sh; Kamper 68 sh.; Leer 56 a 62 sh.; Kiel 68 a 74 sh.; Holl. 60 a 64 sh.

LONDEN, 2 *Junij.* Van Inl. Tarwe weinig aanzijnde, zoo werd hetgeen ter markt was zonder moeite tot de prijzen van l.l. Maandag gesleten. In vreemde was vrij veel handel tot geheel de vorige prijzen. Gerst 6 p. a 1 sh. duurder. Van Haver was geen voldoende voorraad, zoodat 6 p. a 1 sh. avans werd bedongen. Boonen en Erwten werden insgelijks hooger dan verleden week betaald.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

SPIJKERBOOR, 30 *Mei.* De gewone voorjaarsmarkt van varkens alhier was heden druk bezocht. De oude varkens waren goed prijshoudend, de jongen slap: van vier gulden de besten, afdalende tot vijfentwintig cents, zelfs werd er *een* afgeleverd voor den prijs van een tien cents koek! Er waren ruim 800 oude en jonge varkens aangevoerd.

LONDEN, 30 *Mei.* In alle soorten van vee was de vraag ter markt van heden tamelijk onbeduidend. Runderen waren weinig aangevoerd en bleven dus op de vorige prijzen. Schapen iets williger te bekomen. In kalveren en varkens geene bijzondere variatie, ofschoon min of meer geneigd tot achteruitgang. Runderen 2/2 a 3/8; kalveren 3 a 4/; schapen 3 a 3/10, lammeren 4 a 5/4 en varkens 3 a 3/10 per 8 ℔.

De vreemde aanvoer bestond uit 48 ossen, 720 schapen, 218 kalveren en 210 varkens; terwijl aan de markt waren 734 ossen, 11,560 schapen en lammeren, 484 kalveren en 495 varkens.

Van den 2den Junij. Runderen, minder aangevoerd, waren beter te verkoopen. Lammeren waren meer gevraagd. De handel in schapen was loom. Van Duitschland en Holland waren aangevoerd: 203 runderen, 1920 schapen en 208 kalveren.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 4 Junij.

NEDERL., Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $57\frac{3}{4}$, $57\frac{7}{8}$, $57\frac{13}{16}$; Dito Certific. 3 pCt. $68\frac{1}{4}$, $68\frac{5}{16}$; Dito Dito 4 pCt. $88\frac{3}{8}$, $88\frac{7}{16}$, $88\frac{3}{8}$; O. I. Leening 4 pCt. $87\frac{1}{2}$; Amortisatie Syndicaat $3\frac{1}{2}$ pCt. 88; Handelmaatschappij $109\frac{1}{4}$, $109\frac{1}{2}$. — BELGIE, bij *Rothschild* $2\frac{1}{2}$ pCt. $47\frac{7}{16}$. — FRANKRIJK, Obligatien 3 pCt. $51\frac{13}{16}$, $51\frac{7}{8}$, $51\frac{13}{16}$. — SPANJE, L. bij *Ardoins* van 85 £ 5 pCt. $15\frac{3}{8}$, $15\frac{1}{2}$, $15\frac{7}{16}$; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. $15\frac{7}{16}$, $15\frac{9}{16}$, $15\frac{1}{2}$; Dito bij Dito, Onbep Stukken 5 pCt. $15\frac{3}{8}$, $15\frac{7}{16}$; Dito 3 pCt. 39; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. $34\frac{5}{8}$, $34\frac{11}{16}$, $34\frac{11}{16}$; Coup. Ardoins $8\frac{1}{2}$, $8\frac{7}{16}$; Fransche Uitgest. $5\frac{3}{4}$, $5\frac{13}{16}$, $5\frac{3}{4}$. — PORTUGAL, te Londen, 5 pCt. $32\frac{3}{4}$, $32\frac{13}{16}$, $32\frac{3}{4}$; Dito Dito 4 pCt. $32\frac{1}{2}$, $32\frac{11}{16}$, $32\frac{1}{2}$. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. $105\frac{3}{4}$; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. $104\frac{3}{4}$; Cert. $4\frac{1}{2}$ pCt. $98\frac{3}{4}$; Dito bij *Hope* 4 pCt. 88, $88\frac{1}{8}$; Dito bij *Stieglitz en Co* 4 pCt. $87\frac{13}{16}$; Certific. v. Inschr in Assign. 6 pCt. $65\frac{3}{8}$. — POLEN, Aand. met Loten fl. 500 $149\frac{1}{2}$. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. $71\frac{1}{8}$; Dito Nieuwe $2\frac{1}{2}$ pCt. $37\frac{1}{2}$, $37\frac{5}{8}$; Dito Nieuwe 5 pCt. $76\frac{3}{4}$, $76\frac{13}{16}$, $76\frac{13}{16}$; Weenerb. bij *Goll & Co.* 4 pCt. $62\frac{1}{4}$; Nap. Cert. bij *L. en B.* 5 pCt. $89\frac{3}{8}$; Denem. 5 pCt. $100\frac{1}{2}$; Louis bij *Hope* 5 pCt. 98; Braz. 5 pCt. $99\frac{7}{8}$, 91; Mexik. 5 pCt. $32\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$; Peru 5 pCt $82\frac{3}{4}$, 83; 4 pCts. Weldadigheid $72\frac{3}{8}$.

Van onze binnenl. fondsen waren heden Integralen, bij geringe affaire, iets flaauwer.

In Spaansche was de stemming, bij vrij levendigen omzet in Ardoins, iets gunstiger.

Portug. meer aangeboden.

Van geen der overige vreemde effekten valt iets bijzonders te vermelden. In allen was de handel onbeduidend.

Van Zuid-Amerik. waren Peru, insgelijks bij geringen omzet, tot verhoogde prijzen gezocht.

Venez. Onb. St. 3 pCt. 32; Gren. Uitg. v. 100 £ $4\frac{1}{2}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$, Prolongatie $2\frac{1}{2}$, Disconto 3 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur: Integralen $2\frac{1}{2}$ pCt. $57\frac{7}{8}$ a $\frac{13}{16}$; Ard. a 5,0 £ $15\frac{1}{2}$; Binnenl. 3 pCt. $34\frac{11}{16}$; Metall. $2\frac{1}{2}$ pCt. $37\frac{1}{2}$.

GOUDEN EN ZILVEREN SPECIEN.

Amsterdam, 3 *Junij*.

10 Guldenstukk.	*f* 9.70 à	9.75	Piasters	*f* 2.55 à	2.60
Nieuwe Dukaten	„	„	St. van 5 fr.	„ 2.34 „	2.37
Ger. Dito	„ 5.60 „	5.70	Brab. Kroonen	„ 2.65 „	2.70
Guinjes	„	„	Fransche Dito	„ 2.70 „	2.75
Eng. Souv.	„ 11.80 „	11,90	Pruiss. Thaler	„ 1.74 „	1.77
Pistolen	„ 9.50 „	9.60	Baren Goud en Specien à *f* 1442.60 p.	11 à 11½ pCt.	
Louis d'Or	„	„			
St. van 20 fr.	„ 9.45 „	9.55	Ned. pond fijn	„	
Napoleon d'or	„	„	Zilv. v. 1000 tot 300	*f* 104.50 à 105.	

ADVERTENTIEN.

SLUITING DER BUITENGEWONE KUNSTBESCHOUWING VAN SCHILDERIJEN.

BESTUURDEREN en GEWONE LEDEN van het KUNSTLIEVEND GENOOTSCHAP ENZ., onder den naam ***PICTURA***, berigten:

Dat de **BUITENGEWONE KUNSTBESCHOUWING** van **SCHILDERIJEN** zal **gesloten** worden op **ZATURDAG den 7den Junij** aanstaande.

Bestuurderen en Gewone Leden vertrouwen, dat het Publiek den korten tijd, die nog ter bezigtiging overblijft, niet ongebruikt zal laten voorbijgaan, om deze hoogstbelangrijke Verzameling van Kunst in oogenschouw te nemen.

GRONINGEN, 2 Junij 1851.

Bestuurderen en Gewone Leden voornoemd:
Namens dezelve,
H. TIDDENS, *Secretaris*.

BIJBELVEREENIGING WESTERKWARTIER,

PINKSTERMAANDAG NAMIDDAG den 9den dezer, te ***GRIJPSKERK***; zullende de REDEVOERING worden gehouden door den Weleerw. Zeer Gel. Heer **J. VAN WANING BOLT**, Pred. te *Grootegast* en *Doezum*, in de Kerk der Hervormden, des avonds te vijf uur.

C. MEIJER, *Secr*.

Societeit de Harmonie.

HEDEN AVOND te acht uur KEUZE van DIRECTEUREN en BESLISSING over een VOORSTEL der DIRECTIE.

Mede wordt aan de LEDEN herinnerd, dat **niet** op ZONDAG den EERSTEN PINKSTERDAG, maar, zoo als gewoonlijk, op **MAANDAG** den tweeden PINKSTERDAG **MUZIJK** zal zijn. Aanvang des avonds te *zeven uur*.

GRONINGEN, 6 Junij 1851.

Namens de Directie:
A. VAN CALCAR,
Secretaris.

THÉATRE DE GRONINGEN

Samedi 7 Juin 1851,

Cloture définitive et sans remise des Représentations Italiennes.

4me Acte de **LA FAVORITA**, Grand Opera, Musique de *Donizetti*. Mme CLARI remplira le rôle de *Leonora*; Mr MACCAFERRI: *Fernando*; Mr AGLUNDI: *Balthassar*. L'action se passe dans le couvent de St. Jacques en Espagne.

1er et 2me Acte de **I DUE FOSCARI**, grand Opera, Musique de *Verdi*. Mme CLARI remplira le rôle de *Lucrezia*; Mr MACCAFERRI: *Jacopo*; Mr CLARI: *le Doge*: Mr SOLARI: *Loredano*.

GRAND INTERMÈDE MUSICAL, dans lequel on entendra la *Cavatine* de MAOMETTO II, musique de *Rossini*. Chanté par Mr SOLARI; *Duo* de I NORMANI A PARIGI, chantée par Mr SOLARI et Mlle MARASCHI; *Cavatine* de LUCREZIA BORGIA, chanté par Mr AGHNIDI.

Prix des Places:

Premier rang *f* 1,99. — 2me rang *f* 1,30. — MM. les Etudiants *f* 0,75. — M.M. les Militaires en uniforme payeront demi place. On commencera à 7½ heures precises.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Ondertrouwd:

THS. REIJNDERS, van *Leeuwarden*,
met
H. I. SWASENBURG.

BARNEVELD, 30 Mei 1851.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

J. VAN DELDEN
met
A. J. BELLINGA.

DELFZIJL, 30 Mei 1851.

*** Getrouwd:

CAREL TEN HORN, van *Veendam*,
met
ANNA LUTTEKEN.

WINSCHOTEN, 2 Junij 1851.

*** GRONINGEN, 31 Mei 1851. Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER A. REILINGH-KEIZER.
Deze diene tevens tot *bijzondere kennisgeving*.

*** Heden beviel van een' ZOON J. J. WOLRIG, geliefde Echtgenoot van

G. B. KOLK.

VEENDAM, 2 Junij 1851.

*** Heden beviel van een' ZOON J. COOTSTRA, geliefde Echtgenoot van

WM. GERBERS.

GRONINGEN, 4 Junij 1851.

*** RHODERWOLDE, 29 Mei 1851. Heden overleed onze veel geliefde Moeder R. CAMERON, Wed. van den Weled. Gestr. Heer JOH. GAERTHÉ. — Op verzoek der Overledene, zullen er geene uiterlijke teekenen van rouw worden aangenomen.

C. F. GAERTHÉ.
Mede uit naam der Broeders en Zusters.

*** Heden overleed, tot onze bittere droefheid, ons veel geliefd jongste Zoontje JOHAN, in den ouderdom van ruim zeven jaren.

DRAGTEN, 30 Mei 1851.

F. S. REIDING.
J. H. REIDING, geb. **LOHMAN.**

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, tot onzer aller droefheid, in den gezegenden ouderdom van zevenentachtig jaren, onze geliefde Moeder en Grootmoeder SARA VAN UILDRIKS, Weduwe wijlen den Heer JOHANNES POST.

WINSCHOTEN, 1 Junij 1851.

Namens de Kinderen en Kindskinderen der Overledene:
H. STREEMAN.
T. STREEMAN, geb. **POST.**

Op uitdrukkelijk verlangen der Overledene, zullen *alleen* door de *Kinderen* uiterlijke teekenen van rouw worden gedragen.

De **NEGOTIE** blijft *vooreerst* op denzelfden naam en voet continueren.

*** Heden overleed, na eene korte doch hevige ongesteldheid, tot innige droefheid van mij, mijne Dochter en mijnen Behuwd-Zoon, mijne dierbare Echtgenoot DIEUWKE JAKOBS BROMMERSMA, in den ouderdom van ruim tweeënzestig jaren, na eene echtvereeniging van ruim veertig jaren.

GRONINGEN, 3 Junij 1851.

H. J. VAN DER WOUDE.

*** Door **J. DE LANGE**, te *Deventer*, is heden verzonden:

GEDENKSCHRIFTEN VAN LOLA MONTES, Gravin *Van Landsfeld.*

Vertaald naar de oorspronkelijke Uitgave in het Fransche Blad *le Pays*, door **S. S.**

1ste Afl. *Met Portret op Staal.* Gr. 12mo, *f* 0,55.

De **Tweede Aflevering** is ter perse en volgt binnen kort.

*** Bij **A. L. SCHOLTENS**, aan de Groote Markt, is gedrukt en uitgegeven:

HET REGT DER STAD GRONINGEN OP HET KLOOSTER TER APEL,

uit de Geschiedenis aangetoond,
DOOR
Mr. H. O. FEITH,
Archivarius der Provincie Groningen.
***f* 0—50.**

LUTHER AAN ONZEN TIJD,

OF
WOORDEN VAN LUTHER, welke door onzen tijd bijzonder verdienen behartigd te worden, uit des Hervormers werken verzameld door
Dr. K. G. BRETSCHNEIDER.
***f* 1—25.**

Terwijl **OP MORGEN** zal worden uitgegeven:

ONTBOEZEMING

BIJ DE
BEGRAFENIS
VAN DEN HOOGLEERAAR
Mr. TH. VAN SWINDEREN;
te *Groningen*,
op den 16den April 1851,
DOOR
F. M. DIKEMA.
10 Cents.

*** Door den Boekhandelaar **C. C. VAN DER HOEK**, te *Leiden*, is op heden uitgegeven en alom verzonden: **HANDBOEK VOOR DE VRIENDEN DER ZENDINGSZAAK**, ten gebruike bij het houden en bijwonen der MAANDELIJKSCHE BEDESTONDEN voor de UITBREIDING des CHRISTENDOMS. Naar het Hoogduitsch door

A. RUTGERS VAN DER LOEFF,
Theol. Doct. en *Pred.* te *Leiden*.
EERSTE GEDEELTE, *f* **2—70.**

Met nog één Stuk, doch minder van omvang, is dit Werk kompleet. — Na de uitgave van het 2de Stuk wordt de prijs met ¼ verhoogd.

EXTRACT.

Bij Vonnis van de ARRONDISSEMENTSREGTBANK te *Groningen*, op den 14den Maart 1851 gewezen, behoorlijk geregistreerd en beteekend, is het **HUWELIJK**, op den eersten Julij 1835 te *Groningen* tusschen den Heer **HINDRIK COCK**, thans zonder beroep, wonende te *Noordlaren*, en Mejufvrouw **ANNA TIJL**, mede zonder beroep, wonende te *Groningen*, voltrokken, verklaard te zijn **ONTBONDEN.**

Voor Extract:
Mr. H. VAN GIFFEN, *Procureur*.

*** De **VOLMAGTEN** der MARKTE van ***EXLOO*** roepen door deze op de STEMGEREGTIGDE VEENGENOOTEN in die MARKTE tot eene **ALGEMEENE VERGADERING**, op **ZATURDAG** den **veertienden Junij** eerstkomende, des morgens te tien uur, te houden, ten Huize van WILLEM KREMERS, te *Exloo*, ten einde alsdan te beraadslagen:

1) Over de den MARKTGENOOTEN op te leggen VERPLIGTING DOMICILIE te kiezen binnen de Gemeente *Odoorn*, aan welk Domicilie alle INSINUATIEN, EXPLOITEN en BEKENDMAKINGEN aangaande AANGELEGENHEDEN in de MARKTE, zullen kunnen geschieden.

2) Over den VERKOOP der zoogenoemde KIJLE boven de ZUIDER DWARSPLAATSEN van het Exloder Boerveen.

EXLOO, 30 Mei 1851.

Namens de Volmagten,
De Secretaris der Hoofdcommissie:
C. L. KNIPHORST.

ZWOLSCHE STOOMBOOT- MAATSCHAPPIJ.

Uitbreiding der Correspondentie van AMSTERDAM tot ASSEN, GRONINGEN, en VEENDAM, *Vice Versa*.

Van *AMSTERDAM*, MAANDAG, WOENSDAG, VRIJDAG, 's morgens te **elf** uur.

Van *ZWOLLE*, ZONDAG, DINGSDAG, DONDERDAG, 's morgens te **zeven** uur.

Door deze uitbreiding der Correspondentie komen de Passagiers, die van *AMSTERDAM* op eene **doorloopende Kaart** vertrekken, over *ZWARTSLUIS*, des avonds te *zeven* uur te *MEPPEL*, van waar zij den volgenden morgen te *acht* uur per schuit naar *ASSEN* reizen, ten einde, des namiddags om *vier* uur aldaar aankomende, per onmiddellijk vertrekkende Diligences dienzelfden avond te *VEENDAM* en te *GRONINGEN* te arriveren.

Terwijl de Passagiers uit *GRONINGEN* des morgens te vijf uur met de bij den Logementhouder J. A. HEIJKENS, en uit *VEENDAM* met de des morgens te half vijf bij ROELFSEMA vertrekkende Diligences, alsook de Passagiers uit *ASSEN*, des middags te *vier* uur te *MEPPEL* arriveren, ten einde van daar den volgenden morgen per Diligence van MASSIER op de Stoomboot gebragt, des middags te *drie* uur te *AMSTERDAM* aan te komen.

Prijzen der doorloopende Kaarten:

Van *AMSTERDAM* naar *ASSEN*, 2de Kaj. *f* 3,20 }
„ „ *GRONINGEN* of naar }
VEENDAM, 2de Kaj. *f* 4,50. } *Vice Versa*.

Wordende de Plaatsen in de 1ste Kajuit met één Gulden verhoogd.

Wijders in Correspondentie met de Holl.- en Rijn-Spoortreinen, per Diligence op *HOORN*, en per Stoomboot naar *ALKMAAR*, en verder naar 't *NIEUWE DIEP*.

*** Ingevolge magtiging van het DEPARTEMENT VAN OORLOG, zal de Luitenant-Kolonel, Garnizoens-Kommandant **W. WORTMAN**, op den 13den JUNIJ a.s., des morgens te 11 uur, in 's RIJKS MAGAZIJN VAN OORLOG te *Groningen*, ambtshalve, bij hoogstmijnende verkoopen de na te melden **GOEDEREN**, als:

10 Kavelingen zware IJPEN BOOMEN, liggende vóór de Brug te *Helpen*,
16 Idem jonge DITO, liggende achter *Helpen*,
3 Idem oude DITO, liggende in 's Rijks Magazijn van Oorlog,
1 Idem jonge DITO, liggende op den Wal bij de Kranenpoort,
9 Idem GESLAGEN IJZER, liggende in 's Rijks Magazijn van Oorlog,
29 Idem BENTHEIMER STEEN, liggende in Idem en aan de Steentil- en Kranenpoorten,
1 Idem SNOEIHOUT, liggende vóór de Brug te *Helpen*, benevens

4 WACHTTAFELS, 8 WACHTBANKEN, 2 PRIVAATTONNEN, 2 SCHILDERHUIZEN, 1 WACHTSTOEL en eene partij beschadigde DAKPANNEN, alles in 's Rijks Magazijn van Oorlog, zullende alle deze Goederen den dag vóór de Verkooping, van 's morgens 10 tot 's namiddags 2 uur te zien zijn.

Woensdag den 11den Junij,

1851, des voormiddags te 10 uur, en vervolgens, zullen, voor de Behuizing in de Oude Ebbingestraat, op den hoek van de Hofstraat, ten verzoeke van **J. KAMPEN**, publiek worden verkocht: eene **aanzienlijke partij HUISHOUDELIJKE GOEDEREN**, als: KABINET, SECRETAIRE, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, STOELEN, PORSELEIN, GLAS, PENDULES, VERLAKTE GOEDEREN, LAMPEN, STEENEN SCHOORSTEENPIJPEN en vele andere GOEDEREN. — Te bezien des Dingsdags den 10den, des namiddags van 5 tot 8 uur.

Mr. J. W. QUINTUS, *Notaris*.

BOELDAG,

ten overstaan van Mr. **J. BRUGMA**, Notaris te *Stedum*, van een' **NETTEN INBOEDEL**, bestaande onder anderen in:

Een EIKEN BOOGKABINET, DITO LINNENKAST, DITO PULPITRUM, DITO COMMODE, UITTREK en ANDERE TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, BAROMETER, HALVE KASTKLOK, 5 OCTAAFS FORTEPIANO, KOPER, TIN, IJZER, BLIK, GLAS, GROF en FIJN AARDEWERK; OPREGT **JAPANSCH PORSELEIN**, waaronder een geheel en half Dozijn GROOTE SCHOTELS; eenige STELLEN BEDDEN; eene groote partij **BOEKEN**, waaronder belangrijke OUDHEIDKUNDIGE WERKEN; ENZ.

Zullende worden gehouden te *Stedum*, aan de KOSTERIJ, op DONDERDAG den 12den Junij 1851, des namiddags te 1 uur; om de veelheid der Perceelen vroegtijdig te beginnen, op gewone Boeldags Condities.

VOORAF TE BEZIEN.

*** De Erven wijlen den Heer Mr. H. L. WIJCHGEL VAN *LELLENS* gedenken, ten overstaan van den ondergeteekenden Notaris, in den loop dezer maand, tijd en plaats nader te bepalen, in openlijke veiling te verkoopen:

Eene kapitale BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, HOVEN en TUINEN, met de VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING der daarbij behoorende *Landerijen en Dijk*, te zamen groot pl. m. 60 Bunders, staande en gelegen te *Finsterwolder Polder*, tot dusver in losse huur gebruikt door E. A. J. BUSSCHER, zullende inkomstig jaarlijks tot vaste huur doen *f* 1100 — 00.

II Eene BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, HOF en TUIN, met de VASTE, IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING der daarbij behoorende *Landerijen* en *Dijk*, groot 32 B., 51 R., 70 E., staande en gelegen in de *Binnen-AE* en op den *Oostwolder Polder*, thans in huur gebruikt wordende door BEREND G. MESTJE, benevens 8 B., 81 R., 10 E. *Land* en *Dijk*, op den *Finsterwolder Polder*, aan de Noorderrijte gelegen, zullende inkomstig te zamen telken jare tot vaste huur doen *f* 550 — 00; en

III. Een HUIS en TUIN, in de *Binnen-AE* staande en gelegen, vrije eigen grond, groot 17 R., 50 E.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris*.

*** In de maand JULIJ 1851, op nader te bepalen tijd en plaats, zal, ten verzoeke van de Weduwe M. P. DIJKSTERHUIS en hare Kinderen, te *Zandt*, publiek worden verkocht:

I. Eene BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, met de VASTE BEKLEMMING van ongeveer 36 Bunders *Land*, staande en gelegen te *Korendijk*, onder *Zandt*, doende jaarlijks tot eene vaste huur *f* 300—50.

II. De VASTE BEKLEMMING van ongeveer 2 B., 50 R. *Land*, gelegen onder *Zandt*, doende jaarlijks tot eene vaste huur *f* 22—50.

III. De VASTE BEKLEMMING van 8/9 AANDEELEN *Land*, liggende ongescheiden in 5 B., 87 R., 30 E., onder *Godlinze*, doende jaarlijks aan twee eigenaren te zamen tot vaste huur *f* 52—00.

Mr. H. J. OFFERHAUS, *Nots*.

TE HUUR:

de **BOVENWONING** der Behuizing van wijlen Dom. SCHUKKING, Zuidzijde de Aakerk, voorzien van vier KAMERS, ruime KEUKEN, PUTWERK voor REGENWATER en afzonderlijken **OPGANG.**

Te bevragen bij J. SLOT, aan Der-Aa.

De ondergeteekende, VERHUISD zijnde naar de ***HADDINGESTRAAT***, naast den Koopman JANSEN, heeft de eer te berigten dat zij aldaar continueert met het geven van **ONDERWIJS** in **VROUWELIJKE HANDWERKEN**, waaronder voor meergevorderde MEISJES bijzonder het LINNENNAAIJEN zal begrepen zijn.

Aangemoedigd door de tevredenheid van vele Ouders, wier Kinderen aan hare opleiding waren en nog zijn toevertrouwd, en thans door een ruim doelmatig Lokaal in staat gesteld nog verscheidene MEISJES te kunnen plaatsen, neemt zij de vrijheid zich zoo wel voor het geven van ONDERWIJS, als voor het BEWERKEN van allerlei wat tot haar vak behoort, in de protectie van den deftigen stand vriendelijk aan te bevelen.

P. J. EISVELD.

Ondergeteekende verwittigt door deze zijne geëerde Stad- en Landgenooten, dat bij de van ouds gunstig bekende

TABAKS- en KRUIDENIERSAFFAIRE

staande Oostzijde aan het Schuitendiep, te *Groningen*, heeft gekocht en aldaar zal voortgaan te verkoopen alle soorten van **TABAK en KRUIDENIERSARTIKELEN**, alsmede **STERKE DRANKEN, OLIËN, HARS, TEER, ENZ.**, waarvoor bij zich bij deze minzaam aanbeveelt, en zal trachten, zoowel door deugdzame Artikelen en civiele prijzen, als door eene allezins prompte bediening de gunst en het vertrouwen duurzaam waardig te worden.

GRONINGEN, 2 Junij 1851.

P. M. POTT,
in het ***Oldambtster Wapen.***

LEEST HIER!

L. D. OUTS, in de Gelkingestraat, lett. E. no. 122, brengt door deze ter kennis aan zijne waarde Stad- en Landgenooten, dat hij in bovengemelde Behuizing eenen **WINKEL in KRUIDENIERSWAREN, STERKE DRANKEN** en **SIGAREN** heeft GEOPEND, en in staat is gesteld voor de **minst mogelijke prijzen** te verkoopen; belovende eene civiele en prompte behandeling, zoodat hij zich de gunst en rekommadatie van een ieder hoopt waardig te maken.

ECHTE NIEUWE WITTE GENUA-OLIE,

à 80 Cents de Flesch, **GEOCTROOIJEERDE PIJPSTIJFSEL**, à 30 Cents het Pakje, en fijne **PRINSESSE BLAAUWSEL**, in Pakjes van 5 en 2½ Oncen, à 45 Cents, zijn steeds te bekomen bij H. W. SLOTHOUWER, in de Oosterstraat te *Groningen*.

AFBRAAK

van eene komplete **BLOOTERIJ**, ook zeer geschikt tot een' ***ZOLDER*** of voor ***SCHEEPSLUIKEN***, alsmede eene partij ***JUFFERS, GR. RIBBEN, ENZ.***, alles zoo goed als nieuw. Te bevragen bij K. EHRENSTEIN, in den Snikkevaardersgang.

Een **FABRIKANT** van een eer courant Artikel vraagt, tegen goede provisie, voor de Provincien ***Groningen*** en ***Vriesland***, een **solied AGENT.** Reflecterenden gelieven zich spoedig, met franko brieven onder letter F S, te adresseren in den Kantoor-Boekwinkel van Wedw. J. ELLERMAN, Beursteeg, no. 112, te *Amsterdam*.

EEN OF TWEE SMIDSGEZELLEN,

hun WERK verstaande, kunnen dadelijk Werk bekomen bij E. J. SCHWITTERS, in den Pluimersgang te *Groningen*. *Brieven franko.*

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.